

รายงานการวิจัย

การสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร
The Performance of Phu Pha Phet Cave

อักษราวดี ปัทมสันติวงศ์
กฤติยา ชูสงค์

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณกองทุนวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 การสร้างสรรค์การแสดง	4
2.2 ถ้ำภูผาเพชร	11
2.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย	11
2.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
3.3 การรวบรวมข้อมูล	31
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4.1 การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร	33
4.2 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว	112
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1 สรุปผลการวิจัย	114
5.2 อภิปรายผล	117
5.3 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	118

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

อุทยานธรณีสตูล (Satun Geopark) ตั้งอยู่ในจังหวัดสตูล ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง อำเภอละงู และอำเภอเมือง ลักษณะภูมิประเทศมีความหลากหลาย ประกอบไปด้วยเทือกเขาหินปูน และท้องทะเลที่มีหมู่เกาะต่าง ๆ รวมถึงชายหาดอันสวยงาม แหล่งท่องเที่ยวในอุทยานธรณีสตูล แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและหมู่เกาะ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต

คณะกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี (2563) กล่าวว่าผืนดินแห่งนี้ เป็นบันทึกหลักฐานของโลกใต้ทะเลเมื่อ 500 ล้านปีก่อน ที่อุดมไปด้วยสิ่งมีชีวิตยุคเก่า เกิดเป็นแหล่งสร้างออกซิเจนให้กับโลกในช่วงเวลานั้น ต่อมาเกิดการยกตัวของเปลือกโลกก่อเกิดเป็นเทือกเขาและถ้ำ ซึ่งได้กลายเป็นบ้านหลังแรกของมนุษย์โบราณ ปัจจุบันผู้คนก็ยังดำรงชีวิตโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของแผ่นดินนี้อยู่ และก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์

อุทยานธรณีสตูล ได้รับการประกาศเป็นอุทยานธรณีระดับประเทศเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2559 และได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานธรณีโลกโดยองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2562 นับเป็นอุทยานธรณีโลกแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นอุทยานธรณีโลกแห่งที่ 5 ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากอุทยานธรณีโลกทั้งสิ้น 147 แห่ง ใน 41 ประเทศ

ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล (2559) กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของตำบลปาล์มพัฒนา สรุปได้ว่า พื้นที่ชุมชนตำบลปาล์มพัฒนาส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาวะทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และผลไม้ มีจำนวนประชากรประมาณ 10,000 คน ชุมชนประสบปัญหาขาดแคลนที่ดินทำกินจึงเกิดการบุกรุกและครอบครองพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตร และปัญหาการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วเฉพาะบริเวณที่ใกล้เคียงกับตัวอำเภอมะนัง ส่งผลให้เกิดความแออัดกระจุกตัวอยู่เฉพาะบางพื้นที่ ในขณะที่บริเวณที่ห่างออกมาจากตัวอำเภอมีอากาศบริสุทธิ์ แหล่งน้ำสะอาดและเพียงพอ ปราศจากปัญหามลพิษและขยะมูลฝอย มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ได้แก่ ถ้ำภูผาเพชร ซึ่งได้รับการพัฒนาในระดับหนึ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

ถ้ำภูผาเพชรเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานธรณีสตูล ตั้งอยู่ในตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล เป็นถ้ำหินปูนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก มีเนื้อที่ภายในถ้ำกว่า 50 ไร่ อุทยานธรณีสตูล (2560) กล่าวว่าหินงอกหินย้อยที่พบภายในถ้ำภูผาเพชรมีความวิจิตรตระการตา บางบริเวณมีน้ำหยดซึ่งก่อให้เกิดหินงอกหินย้อยได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ผนังถ้ำบางบริเวณยังพบซาก

ดีกดำบรรพ์ของแบคทีเรีย (สโตรมาโตไลต์) และหมึกทะเลโบราณ (นอตลอยด์) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่าหินปูนบริเวณถ้ำภูผาเพชรนี้มีอายุอยู่ในช่วงยุคออร์โดวิเซียน หรือเมื่อประมาณ 450 ล้านปีมาแล้ว

กระทรวงวัฒนธรรม (2558) กล่าวว่าเมื่อปี พ.ศ.2541 นักโบราณคดีของสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 10 จังหวัดสงขลา ได้เข้าสำรวจบริเวณถ้ำภูผาเพชร ตามคำเล่าของพระธุดงค์นามว่า "หลวงตาแดง" ที่ได้ค้นพบถ้ำแห่งนี้ จากหลักฐานที่นักโบราณคดีได้ทำการสำรวจสันนิษฐานได้ว่า ถ้ำภูผาเพชรน่าจะเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว ซึ่งหลักฐานทางโบราณคดี ได้แก่ กะโหลกศีรษะมนุษย์ยุคโบราณ และเศษภาชนะดินเผาที่ก้นภาชนะมีเปลือกหอยยึดเกาะ...

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น และจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการเข้าไปสำรวจภายในถ้ำภูผาเพชร ผสมกับการได้สนทนากับบุคคลในท้องถิ่น ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล อันจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักและสนใจมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในข้อปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชร ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยให้ประชากรอาศัยอยู่อย่างกระจายตัวตามแหล่งท่องเที่ยวหรือชุมชนของตนเอง ไม่อาศัยอยู่อย่างกระจุกตัวในบริเวณตัวอำเภอ คนในชุมชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้นจากการท่องเที่ยวของคนต่างถิ่น ไม่พึ่งรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว และจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจะทำให้มียอดขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน อันจะนำมาซึ่งความอยู่ดีกินดีของคนในชุมชน รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชุมชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร
- 2) เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ผลงานการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชรที่เป็นผลงานจากความร่วมมือของคนในท้องถิ่น
- 2) ได้สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ในลักษณะวีดีโอคลิปการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร
- 3) ได้องค์ความรู้ด้านกระบวนการสร้างสรรค์การแสดงจากความร่วมมือของคนในท้องถิ่น ที่ใช้ในการเรียนการสอนสาขาวิชานาฏศิลป์และการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 4) นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในข้อปฏิบัติการเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชรจากการให้ข้อมูลแบบอำนาจละมุน (Soft Power)

1.4 ขอบเขตการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การสร้างสรรค์การแสดง เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ถ้าภูผาเพชร อุทยานธรณีสตูล ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การสร้างสรรค์การแสดง ในโครงการวิจัยฉบับนี้หมายถึง กระบวนการคิด ออกแบบ ประดิษฐ์ สร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏศิลป์ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ชมได้รับรู้

ถ้าภูผาเพชร ในโครงการวิจัยฉบับนี้หมายถึง ถ้ำหินปูนขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานธรณีสตูล ตั้งอยู่ในตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

อำนาจละมุน (Soft Power) คือ มานานุภาพ หรือพลังเย็น (พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา 2566) ในโครงการวิจัยฉบับนี้หมายถึง วิธีการโน้มน้าวจิตใจให้ตระหนักถึงเหตุผล นำไปสู่การเห็นด้วยและมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ ด้วยการใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อกลาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้แบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 การสร้างสรรค์การแสดง
- 2.2 ถ้าภูผาเพชร
- 2.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย
- 2.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.1 การสร้างสรรค์การแสดง

ในการสร้างสรรค์การแสดง ปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก ถือเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มสร้างสรรค์การแสดง นั่นคือ ผู้สร้างสรรค์การแสดง ดังที่ วันทนี ม่วงบุญ ได้ให้สัมภาษณ์กับ คณะผู้วิจัยไว้เมื่อ 19 มกราคม 2561 ความว่า

“คุณสมบัติของผู้สร้างสรรค์ ได้แก่

- 1) เป็นผู้ที่มีสุนทรีย์ะ มองเห็นความงาม
- 2) มีจุดมุ่งหมายที่มีคุณค่าต่อศีลธรรม ต่อสังคม
- 3) ต้องรู้จักงานเพื่อตีโจทย์ เลือกงานให้ถูกกาลเทศะ”

เมื่อผู้สร้างสรรค์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่การสร้างสรรค์การแสดงแล้ว จึงจะสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างสรรค์การแสดงได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้การสร้างสรรค์เป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ วันทนี ม่วงบุญ ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงขั้นตอนการสร้างสรรค์งาน ความว่า

“ขั้นตอนการสร้างสรรค์งาน ประกอบด้วย

- 1) แรงบันดาลใจ ความรู้สึก แรงดลใจให้อยากทำงานขึ้นมา
- 2) จินตนาการ
- 3) ลงมือทำ ปรับแต่งตลอดเวลาจนได้สิ่งที่ดีที่สุด
- 4) ผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ เทคนิค วัสดุอุปกรณ์ เวลา
- 5) การนำเสนอต่อสังคม”

การเริ่มต้นขั้นตอนการสร้างสรรค์งานนั้น ควรเริ่มต้นจากความสนใจของผู้สร้างสรรค์ที่มีแรงผลักดันจากภายในที่ต้องการสื่อสารออกมาโดยอาศัยจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม สอดคล้องกับ สุรพล วิรุฬห์, 2544 ได้กล่าวไว้ว่า

“องค์ประกอบของการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

- 1) การกำหนดแนวคิดหลัก คือ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน
- 2) การประมวลข้อมูล คือ การประมวลข้อมูลข้อเท็จจริง และข้อมูลแรงบันดาลใจ
- 3) การกำหนดขอบเขต คือ การกำหนดเนื้อหาสาระของผลงานสร้างสรรค์ จำนวนผู้แสดง เวลาของการแสดง และงบประมาณของการสร้างสรรค์
- 4) การกำหนดรูปแบบ คือ กำหนดให้ชัดเจนว่าจะใช้นาฏลักษณะในรูปแบบใด
- 5) การกำหนดแนวคิดหรือรูปแบบขององค์ประกอบอื่นๆ เช่น ผู้แสดง รูปแบบการแต่งกาย รูปแบบฉาก รูปแบบเพลง แสงเสียง อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง
- 6) การออกแบบนาฏศิลป์ โดยอาศัยทฤษฎีทัศนศิลป์”

นอกจากนี้ ผู้สร้างสรรค์ควรคำนึงถึงหลักการ และองค์ประกอบในการสร้างสรรค์การแสดง สอดคล้องกับสุพรรณิ บุญเพ็ง, ม.ป.ป.: 55 ที่กล่าวไว้ว่า

“หลักและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์การแสดง ได้แก่

- 1) แรงบันดาลใจ แรงกระตุ้น เป็นพื้นฐานของการสร้างสรรค์ การออกแบบท่าเต้น
- 2) การทำซ้ำ การจำลอง
- 3) ความแตกต่าง ความหลากหลาย
- 4) จุดเริ่มต้น ไร่ใจ จุดหักเห เป็นช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลง และช่วงที่สำคัญที่สุดของการแสดง
- 5) อัตราส่วน สัดส่วน ความสมดุล หรือความพอดี
- 6) การเชื่อมต่อ ความต่อเนื่อง การผ่าน ส่งต่อ
- 7) การพัฒนาอย่างมีเหตุผล
- 8) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน”

การแสดงที่ดีมีมาจากการออกแบบแนวคิดการแสดงที่เหมาะสมกับบริบท ดังที่ มาลินี อาชา ยุทธการ, 2547: 63 กล่าวถึงวิธีการสร้างแนวคิดไว้ดังนี้

“วิธีการสร้างแนวคิด

- 1) การคิด Concept แล้วหาสื่อการนำเสนอ การคิดแบบนี้มักจะเป็นการนำเสนอแนวคิดที่เป็นนามธรรม แล้วนำมาเปรียบเทียบหรือยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม ให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจใน Concept ย่างขึ้น
- 2) การคิดสื่อในการนำเสนอ แล้วหา Concept การคิดแบบนี้จะเป็นวิธีที่ง่าย และนิยมใช้แพร่หลาย เป็นการคิดในสิ่งที่ตนเองสนใจ หรือคิดว่าน่าสนใจมาทำเป็นผลงาน แล้วหาแนวคิดที่เป็นประโยชน์บอกแก่ผู้ชม จะเห็นว่าการนำลักษณะนี้เป็นการให้คุณค่าควบคู่ไปกับความบันเทิง

3) การคิด Concept หลังสื่อมานำเสนอ โดยมีได้มีวัตถุประสงค์อื่น ๆ แฝงอยู่ วิธีนี้มุ่งเสนอเนื้อหา เรื่องราวของแนวคิดเพียงอย่างเดียวและสะท้อนให้เห็นชัดเจน”

รูปแบบของแนวคิด ถือเป็นส่วนสำคัญของการสร้างสรรค์การแสดง คณะผู้วิจัยมีแนวคิดในการออกแบบท่าทางที่สอดคล้องตามที่ นราพงษ์ จรัสศรี, 2548 : 10-11 กล่าวไว้ว่า

“แนวคิดการออกแบบ

1) ดานซา (a danza) หมายถึง การเต้นรำด้วยจังหวะ (Rhythm) ที่สม่ำเสมอเหมือนกัน ไปโดยตลอด (Dominico di Piacenza, 1462)

2) แนวคิดนาฏศิลป์ของโนแวร์ (Noverre) จะมีลักษณะที่ใช้ลีลาละครเข้ามามีส่วนทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและมีอารมณ์คล้อยตามไปกับการเต้นรำมากขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยการแสดงละครใบ้ที่มีความหลากหลายต่อเนื่องกันไป โดยมีลักษณะที่ผสมกันระหว่างลีลาท่าทางแบบคนปกติและการเต้นแบบประเพณีนิยม มีละครใบ้ ไมม์ (mime) และการเต้นรำเพื่อทำให้การเดินเรื่องเป็นไปได้อย่างรวดเร็วต่อเนื่องกันไปแบบละคร การบอกเล่าเรื่องก็ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายขึ้น”

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังคำนึงถึงแนวคิดในการออกแบบท่าทางตามที่ มาลินี อาชายุทธการ, 2547: 63 กล่าวถึงรูปแบบการนำเสนอ ความว่า

“รูปแบบการนำเสนอ

1) Pure Dance นำเสนอในรูปแบบของระบำแท้ ไม่มีเรื่องราว มุ่งเน้นความสวยงามเป็นหลักสำคัญ เช่น ระบำอัสวลิลา

2) Story Dance นำเสนอเรื่องราวในรูปแบบของระบำ หรือใช้ระบำเป็นตัวเล่าเรื่อง ผู้สร้างงานจำเป็นต้องปูพื้นฐานของเรื่องที่จะนำเสนอให้ผู้ชมทราบ มิเช่นนั้นอาจทำให้ผู้ชมไม่ได้รับอรรถรสตามที่ต้องการได้ เช่น ชุดทวนน้ำ ชุดบายศรี”

การสร้างสรรค์การแสดง มิใช่การออกแบบท่าทางเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการออกแบบและสร้างสรรค์องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงด้วย องค์ประกอบของการแสดง มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

องค์ประกอบของการแสดง

1) วันทนี ม่วงบุญ (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “องค์ประกอบของการแสดง ประกอบด้วย

- บท
- ตัวแสดง
- ดนตรีประกอบการแสดง
- เครื่องแต่งกาย (ลวดลายของผ้าและสีสันทันมีความสำคัญ) ทรงผม การแต่งหน้า
- ลีลาท่ารำ กระบวนแถว (ไม่ควรซ้ำกันบ่อย ๆ)
- ฉาก
- เทคนิคแสงสีเสียง
- เวที

- คนดู”

2) จุติกา โกศลเหมมณี (2556) กล่าวว่า “องค์ประกอบของการแสดง มี 9 ประการ คือ

- บทการแสดง คือ บทการแสดงหรือบทละคร มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการแสดง เป็นแผนงานเพื่อให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ เป็นการเล่าเรื่องทั้งหมดที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระของการแสดง

- สีสานาฏศิลป์ เป็นภาษาเชิงสัญลักษณ์ที่มีความเป็นนามธรรมสูง (Abstract) ผู้ออกแบบสีลาจึงต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์การแสดงและความสามารถในการทำความเข้าใจของผู้ชมด้วย

- เครื่องแต่งกาย คือ การแต่งกายในการแสดง ยังรวมถึงการแต่งหน้าและจัดทรงผมอีกด้วย ซึ่งต้องออกแบบอย่างสอดคล้องกลมกลืนกันกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

- พื้นที่การแสดง สำหรับพื้นที่การแสดง เป็นสถานที่พบกันระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม การเลือกใช้พื้นที่แสดงจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้นักแสดงเคลื่อนไหวหรืออยู่ในตำแหน่งที่ผู้สร้างสรรค์ออกแบบภาพรวมไว้ นอกจากนั้น การเลือกพื้นที่แสดงที่เหมาะสมทำให้การตกแต่ง การสร้างฉาก วางระบบแสงเสียง ทำได้อย่างสะดวก เป็นไปตามวัตถุประสงค์การแสดง เกิดความสมบูรณ์ทางองค์ประกอบศิลป์ ตั้งแต่อดีตที่ศิลปะการแสดงเกิดขึ้น พื้นที่แสดงไม่จำเป็นต้องเป็นโรงละครที่คุ้นเคย ในแบบปัจจุบัน แต่เป็นที่ใดก็ได้

- อุปกรณ์ประกอบการแสดง อาจเรียกลือประกอบการแสดง การใช้สื่อประกอบการแสดงอาจให้ความหมายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อาจหมายถึง การปกปิดซ่อนเร้น การหลอกลวง เป็นต้น

- ฉาก ฉากมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามยุคสมัย การทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับฉากในการแสดง ทำให้สามารถวิเคราะห์รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยของศิลปินได้อย่างกว้างขวางขึ้น

- แสง เทคโนโลยีด้านแสงเพื่อการแสดงพัฒนาไปมาก การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเรื่องรูปแบบและแนวคิดเรื่องการออกแบบแสงของศิลปินด้วย

- ดนตรี ดนตรีในนาฏศิลป์เป็นองค์ประกอบสำคัญมากในการแสดง เนื่องจากการแสดงต้องมีการเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์สอดคล้องไปกับเสียงดนตรีและเสียงร้องในการช่วยกำหนดลีลา จังหวะ หรือเพื่อการบอกเล่าเรื่องราว เพื่อให้การแสดงออกสามารถสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนั้นลักษณะของเสียงในการแสดงยังบ่งบอกถึงอารมณ์ต่าง ๆ ในการแสดงอีกด้วย

- นักแสดง คือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของนาฏศิลป์ เพราะนาฏศิลป์เป็นศิลปะแห่งการเคลื่อนไหวร่างกายของมนุษย์ บทบาทนักแสดงจึงเป็นผู้สื่อสารหลักของเรื่องราวทั้งหมดอย่างงดงามถึงผู้ชม”

การสร้างสรรค์การแสดง มีกระบวนการเป็นลำดับขั้นตอน ดังที่สุรพล วิรุฬักษ์ (2544) กล่าวไว้ดังนี้

“กระบวนการสร้างสรรค์การแสดง ได้แก่

1) กำหนดโครงร่างรวม เป็นภาพจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ผลงาน ภาพนาฏศิลป์จะเป็นภาพร่างของการแสดงในช่วงสำคัญ ๆ เป็นระยะ

2) แบ่งช่วงอารมณ์ กระบวนท่ารำจะแบ่งเป็นช่วงสั้นบ้าง ยาวบ้าง แต่ละช่วงจะมีอารมณ์ที่แตกต่างกันเพื่อเพิ่มอรรถรส

3) ท่าทางและทิศทาง นาฏศิลป์มักจะมีท่าทางหลักปรากฏอยู่ในช่วงเพื่อเชื่อม หรือเพื่อแสดงความเป็นเอกภาพของการแสดงในชุดนั้น ๆ ส่วนทิศทางนำมาใช้เพื่อกำหนดการเข้า การออก และการเคลื่อนที่ของผู้แสดงในแต่ละช่วงบนเวที

4) ลงรายละเอียด เมื่อท่ารำเริ่มเข้ารูปเข้ารอยแล้ว ก็เริ่มลงรายละเอียดของลีลารำ การปรับระดับของอวัยวะต่าง ๆ ของผู้แสดง และปรับทิศทางของใบหน้าให้ไปในทางเดียวกัน”

การออกแบบท่าทาง คณะผู้วิจัยได้นำวิธีการที่นักวิชาการได้กล่าวไว้มาใช้ในการสร้างสรรค์การแสดง สรุปได้ดังนี้

วิธีการออกแบบท่าทาง

1) มาลินี อาชายุทธ์การ (2547) ลำดับกลวิธีในการนำเสนองานการแสดงที่นิยมใช้ มีดังนี้

- ช่วงแรก เป็นการเกริ่นหรือปูพื้นฐานให้แก่ผู้ชม แม้ว่าผู้สร้างงานจะอธิบายให้ผู้ชมทราบด้วยวาจาแล้ว แต่ภาษาท่าทางที่จะเริ่มเกริ่นในการแสดง เปรียบได้กับการปูพื้นฐานของระบำตามสไตล์ของผู้สร้างงาน ให้ผู้ชมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารด้วยท่า โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่เหมาะสม ให้ครอบคลุมเรื่องราว และเนื้อหาที่จะนำเสนอ

- ช่วงที่ 2 ช่วงนี้จะแสดงให้เห็นถึงความเข้มข้นของเนื้อหาสาระหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลักดันให้เกิดจุดเปลี่ยนผันอันนำไปสู่จุดสูงสุดยอดของการแสดง

- ช่วงสุดท้าย ส่วนใหญ่ใช้เป็นเรื่องสรุป คือ แสดงให้เห็นถึงผลของการกระทำทั้งหมด หรือแสดงความคิดใหม่ที่เกิดขึ้น เช่น การหลุดพ้น การค้นพบสิ่งที่ดีกว่า หรือความหายนะ หรือทิ้งท้ายให้ผู้ชมคิดต่อไปเองว่าต่อไปจะเป็นเช่นใด เป็นต้น

การออกแบบท่าเต้นนั้น ผู้ออกแบบมักจะเริ่มด้วยความตั้งใจที่จะนำเสนออะไรบางอย่าง หรือสิ่งที่จินตนาการไว้ และกำหนดรูปแบบของงานตาม Concept จากนั้นควรเรียนรู้กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่ง Alma M. Hawkins ได้กล่าวไว้ใน Moving Form Within ว่าควรเริ่มจากความเข้าใจในธรรมชาติของกระบวนการ อันได้แก่

- Sensing เรียนรู้ด้วยการดู ชิม ชับ และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง นำความรู้สึกที่ได้รับมาผสมกับความรู้สึกของตนเป็นหนึ่งเดียว

- Feeling นำความรู้สึกนั้นมาถ่ายทอดเป็นภาษากาย

- Imaging สามารถนึกให้เป็นจินตนาการขึ้นมาใหม่ได้อย่างเป็นอิสระ ใช้จินตนาการและอธิบายความหมายได้

- Transforming ค้นหาวิธีที่ทำให้เกิดสุนทรียะ โดยถ่ายทอดจินตนาการให้เป็นรูปธรรม นำความคิดนั้นไปปรุงแต่งให้เกิดเป็นงานใหม่

- Forming สร้างความคิดนั้นออกมาเป็นรูปธรรม (ผลงานจริง) นำมาจัดองค์ประกอบ ระบายอย่างสร้างสรรค์

2) สุพรรณิ บุญเพ็ง (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงการออกแบบท่าทางสรุปใจความได้ว่า

- การตีความของผู้ออกแบบท่าเต้น นักแสดง และผู้ชม บางครั้งความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นอิสระมากเกินไป อาจทำให้มีการหลงประเด็นได้ ผู้ออกแบบท่าเต้นควรสร้างกรอบของความคิดสร้างสรรค์ เมื่อหาแนวคิดได้แล้ว ปัญหาของการตีความที่กล่าวมักเกิดจากการที่ผู้ออกแบบท่าเต้นต้องการที่จะนำเสนอความคิดที่เป็นนามธรรมให้ออกมาในรูปของการแสดงที่เป็นรูปธรรม หรือสามารถมองเห็นได้โดยผ่านร่างกายและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดง (นักแสดง) หรือต้องการที่จะสื่อโดยการแปลงสิ่งที่เป็นรูปธรรมให้เป็นนามธรรม และนำท่าทางหรือความคิดต่าง ๆ มาดัดแปลงเป็นการแสดงให้เห็นเป็นนามธรรมอีกทีหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก เพราะเพียงแค่คิดที่จะทำ แต่ไม่คิดถึงผลที่จะตามมา หรือไม่คิดถึงภาพรวมของการแสดงที่ผู้ชมอาจเกิดการสับสน และ/หรือไม่เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ออกแบบท่าเต้นต้องการจะสื่อ ดังนั้นผู้ออกแบบท่าเต้นที่ยังไม่มีประสบการณ์มากพอ ควรคิดในสิ่งที่สามารถเข้าใจได้ง่ายและไม่ซับซ้อนเกินไปนัก บางครั้งต้องการจะกล่าวถึงสิ่งหนึ่ง อาจจะต้องใช้อีกสิ่งหนึ่งเข้ามาเป็นตัวเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นเด่นชัดขึ้น การออกแบบท่าเต้นที่ดีไม่ควรยึดติดกับบุคลิกลักษณะของตัวละครมากเกินไป เพราะจะทำให้ไม่สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ

- การเลือกใช้ท่าทางต่าง ๆ ในการออกแบบท่าเต้น ผู้ออกแบบท่าเต้นจะต้องดูว่านักแสดงมีพื้นฐานมากพอหรือไม่ และควรเลือกใช้ท่าที่เหมาะสมกับความสามารถของนักแสดงเป็นสำคัญ การแสดงที่มีไม่จำเป็นจะต้องใช้ท่าที่ยากเสมอไป ความพอดีที่ลงตัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกว่า

- การนำเอาท่า Contemporary Dance เข้ามาใช้กับท่ารำไทย เพื่อให้สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการออกแบบท่าเต้นประเภทไทยประยุกต์เป็นความคิดที่ผิด การออกแบบท่าเต้นควรจะคิดท่าทางที่เหมาะสมกับแนวความคิดที่ตั้งเอาไว้มากกว่า อย่างไรก็ตาม ผู้ออกแบบท่าเต้นสามารถวางแผนหรือตั้งรูปแบบของการแสดงไว้ก่อนได้ว่าต้องการที่จะใช้รูปแบบที่เป็นไทยผสมกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ร่วมสมัยของผู้ออกแบบท่าเต้นและนักแสดงเป็นหลัก

- การใช้การคิดท่าสดในการแสดง Improvisation การใช้ทำนอง ท่า Pose การใช้ท่าเต้นที่ไม่มีการกำหนดท่าทางที่แน่นอน Free Style ผู้ออกแบบท่าเต้นจะต้องอธิบายถึงความรู้สึกและอารมณ์ของการแสดงความคิด Concept ให้กับนักแสดงอย่างชัดเจน ต้องให้มีความชัดเจนว่าจะทำอะไร อย่างไร และเพื่ออะไร จึงจะเป็นการส่งผลดีต่อนักแสดง มิเช่นนั้นนักแสดงอาจทำการเปลี่ยนแปลงท่าทางในการซ้อมและแสดงในแต่ละครั้ง ทำให้ผู้ออกแบบท่าเต้นไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อถึงเวลาที่จะต้องแสดงจริง

3) สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2544) ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับการออกแบบท่าทางสรุปใจความได้ดังนี้

- การใช้พื้นที่ (Space : area) การใช้พื้นที่หรือที่ว่างในการเต้นรำ ผู้ออกแบบท่าเต้นควรจะต้องมีความรู้ที่เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ใน 6 ลักษณะ

- การแปรแถว (Floor Pattern) การเคลื่อนไหวผ่านเส้นทางที่เป็นพื้นที่ว่างบนเวทีทั้งการเคลื่อนไหวที่เป็นของนักเต้นคนเดียวและเป็นกลุ่ม เป็นรูปทรงเรขาคณิตหรือบางส่วนของรูปทรงเรขาคณิต เป็นรูปแบบที่มีความสมมาตรหรือไม่สมมาตร

- ทิศทางการเคลื่อนไหว (Directions) ทิศทางในการเคลื่อนไหว หมายถึง ทิศหรือมุมที่ร่างกายสามารถเคลื่อนไหวไปได้ ซึ่งจะได้เห็นได้ชัดเมื่อร่างกายมีการเคลื่อนไหวหรือหยุดเป็นระยะ

- การหาจุดศูนย์รวมของการเคลื่อนไหว (Focus) การหาจุดศูนย์รวมของสายตาหรือการโฟกัสจะสร้างให้เห็นถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจ เป็นการสื่อสารทางด้านต่าง ๆ (Communication) ผ่านทางสายตา การสบสายตา (eyes contact) ตาทั้งสองข้างสามารถเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่าง ๆ ได้เช่นกัน การเคลื่อนไหวของตาในลักษณะต่าง ๆ จะแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกที่แตกต่างกัน

- ระดับ (Level) ทางด้านการเต้นรำหมายถึง ระดับความต่ำ-สูง ของนักแสดงที่แตกต่างกันในขณะที่เคลื่อนไหวหรือหยุดนิ่งกับที่ และการใช้ระดับของเวที หรือสถานที่แสดงที่แตกต่างกัน

- มิติ ขนาด (Dimension) ความเป็นมิติและขนาด เช่น 2 มิติ หมายถึง มีความกว้าง ความยาว 3 มิติ หมายถึง มีความกว้าง ความยาว และความหนาหรือความลึก เป็นต้น ผู้ออกแบบท่าเต้นที่มีประสบการณ์จะสามารถออกแบบให้เกิดเป็นมิติขึ้นได้ โดยการกำหนดตำแหน่งของนักเต้นที่แตกต่างกันและลักษณะท่าทางที่นักเต้นใช้ในการเคลื่อนไหว มิติยังหมายถึง การเปลี่ยนขนาดโดยใช้การเคลื่อนไหวของร่างกายแบบที่มีขนาดเล็กที่สุดและใหญ่ที่สุดเป็นตัวกำหนด อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องโดยเริ่มจากขนาดเล็ก ๆ แคบ ไปกว้างขึ้นหรือใหญ่ขึ้น และอาจเป็นการเคลื่อนไหวที่ค่อยๆ เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วก็ได้ และยังสามารถทำให้เกิดความแตกต่างหรือในลักษณะที่ตรงกันข้ามกัน

- การสร้างมิติ จะสัมพันธ์กับขนาดของรูปแบบของการแปรแถวและตำแหน่งของนักเต้นบนเวทีนักเต้นจะต้องรู้จักการใช้พื้นที่บนเวทีให้ทั่ว เนื่องจากขนาดหรือมิติที่มีความสัมพันธ์กับการใช้พื้นที่บนเวตินั้นจะมีผลกับการแสดงออกทางความคิดของการแสดงและความคิดสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวในที่จำกัดหรือจำกัดการเคลื่อนไหวจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ถูกควบคุม อดกลั้น ขาดความเป็นอิสระ อาการขวยเขิน ขี้เขลา เป็นต้น ส่วนการเต้นท่าที่มีขนาดใหญ่ มีลักษณะกว้าง ก็จะนำมาซึ่งความรู้สึกที่ร่าเริง มีชีวิตชีวา และมีความสุข เป็นต้น

- เส้นที่แสดงรูปทรง (Contour / outline) เป็นเส้นที่แสดงถึงรูปทรง โครงร่าง หรือเส้นขอบของรูปทรงต่าง ๆ ของร่างกายที่เกิดขึ้นเมื่อร่างกายหยุดอยู่กับที่และเมื่อเกิดการเคลื่อนไหวขึ้นรวมทั้งภาพเงา (silhouetted) ที่เกิดขึ้นในด้านตรงข้ามกันกับพื้นฉากหลัง หรือเมื่อมีการใช้แสงส่องบนร่างกายหรือวัตถุแล้วมีเงาเกิดขึ้น จะเป็นการเคลื่อนไหวคนเดียวหรือการเคลื่อนไหวที่เป็นกลุ่มก็ได้ เมื่อใดที่มีการเคลื่อนไหวส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายของนักเต้นคนใดคนหนึ่ง หรือมีการเปลี่ยนแปลงของมุมเปลี่ยนระดับ และทิศทางของการเคลื่อนไหว รูปทรงหรือโครงร่างของการแสดงก็จะเปลี่ยนไปด้วย

- พลัง (Dynamic) และแรงขับ (Force) พลังและแรงขับของการเคลื่อนไหวของพลังที่ผู้ออกแบบท่าเต้นและนักเต้นสามารถนำมาใช้หรือเลือกใช้ในการเคลื่อนไหวมีความหลากหลาย การใช้พลังเป็นการฝึกฝนการเคลื่อนไหวหรือวิธีการในการแสดงออกของพลังซึ่งมีอยู่หลายระดับ เช่น การแสดงถึงความแข็งแรง การเคลื่อนไหวที่รุนแรง การใช้แรงหรือพลังจะเป็นความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวและความพอใจของแต่ละบุคคล การใช้พลังในการเคลื่อนไหวได้ 5 ประเภท ได้แก่

- > การเคลื่อนไหวแบบต่อเนื่อง (Sustained Movement)
- > การเคลื่อนไหวแบบใช้การแกว่ง (Swinging Movement)
- > การเคลื่อนไหวที่เป็นการเคาะ หรือการตี (Percussive Movement)
- > การเคลื่อนไหวโดยใช้แรงสั่นสะเทือน หรือแรงเขย่า (Vibratory Movement)
- > การเคลื่อนไหวโดยการแขวนหรือห้อย (Suspended Movement)

- จังหวะ (Rhythm) ลักษณะการแสดงออกทางร่างกายของมนุษย์ จังหวะเป็นลักษณะที่สำคัญของศิลปะทุกแขนง การออกแบบเป็นการผสมผสานกันอย่างกลมกลืนของเส้น (line) และสี (color) การแสดงท่าทาง (gesture) อากัปกริยา การให้สัญญาณ การตั้งท่า จัดท่า (pose) เสียงร้องต่าง ๆ การที่ร่างกายเคลื่อนไหวโดยมีการผสมผสานกันของความสมดุล (balance) และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (unity) ทางด้านการเต้นรำ นักเต้นไม่จำเป็นต้องเต้นหรือเคลื่อนไหวที่ตัวโน้ตทุกตัว แต่สำคัญที่ผู้ออกแบบท่าเต้นและนักเต้นที่จำเป็นจะต้องรู้ว่าในทำนองนั้น ๆ มีกี่ห้อง กี่จังหวะ ประกอบด้วยโน้ตกี่ตัว จังหวะเน้นของทำนองหรือดนตรีอยู่ที่โน้ตใดของห้อง นอกจากนั้นยังควรที่จะรู้ถึงอารมณ์ของดนตรีและความหมาย เพื่อนำมาคิดท่าทางการเคลื่อนไหวเพื่อใช้ประกอบการแสดงได้อย่างถูกต้อง

2.2 ถ้าภูผาเพชร

2.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย

2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

1) รัฐชญา มณีเนตร (2552) การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของมนุษย์จากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจไป และเป็นการเดินทางด้วยเหตุผลของการท่องเที่ยวมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ เช่นการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การเดินทางเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬา การเดินทางเพื่อการศึกษา การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา การเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องหรือเพื่อน การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น

2) Lumsdon (1999) การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ติดต่อและสัมพันธ์กับกิจกรรมของบุคคล โดยสามารถเกิดขึ้นจากการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน

และการติดต่อธุรกิจ ซึ่งเอาเหตุผลกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเดินทางและการท่องเที่ยว

3) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) การท่องเที่ยว หมายถึง การนันทนาการรูปแบบที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งหมายถึงการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมโดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการใน ด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ

4) จริยญา เจริญสุกใส และสุวัฒน์ จูธารณ์ (2545) การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่เกี่ยวกับการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ก่อให้เกิดปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง (นักท่องเที่ยวที่มาเยือน) ธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้าและการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ภาครัฐที่ดูแลการท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

5) ศรัญญา วรากุลวิทย์ (2546) การท่องเที่ยว คือ การเดินทางใด ๆ ก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการดังต่อไปนี้

- (1) การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยเป็นประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ เป็นการชั่วคราว
- (2) การเดินทางนั้นผู้เดินทางมีการเดินทางด้วยความสมัครใจมิใช่ถูกบังคับ
- (3) การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตามที่ไม่ใช่เดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

2.3.2 ประเภทของการท่องเที่ยว

1) กวี วรกวิน (2546) ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า หรือมีมูลค่าการท่องเที่ยวเพื่อการดึงดูดใจ หรือสร้างความสนใจประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งมักจะแสดงออกในรูปของสถานที่ ทั้งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสถานที่ทางวัฒนธรรมสถานที่ใด ๆ ก็แล้วแต่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวได้นั้นจะมีลักษณะพิเศษ เช่น งดงามแปลกตา โดดเด่นแตกต่างและมีเอกลักษณ์ เป็นต้น

2) ดำเกิง โภทอง และคณะ (2550) จำแนกจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว และแบ่งกลุ่มหรือประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวออกเป็น 6 ประเภทคือ

(1) การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ชาติพันธุ์ต่าง ๆ เป็นการท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสังเกตการณ์ การแสดงออกทางขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมถึงแบบแผนการใช้ชีวิตของบุคคลต่างชาติพันธุ์ ซึ่งรวมถึงการไปเพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตรบ้านเกิด การเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ

(2) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ที่จะสัมผัสและบางกรณีก็เข้าร่วมใช้ชีวิตแบบดั้งเดิมที่ได้สูญหายไปหมดแล้วกลับมาสร้างสีสันดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจัดอาหารงานเทศกาลเครื่องแต่งกายตามประเพณี การรำพื้นบ้าน การแสดงศิลปะ และหัตถกรรมโบราณไว้ให้บริการด้วย เป็นต้น

(3) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ เป็นการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานที่และโบสถ์เก่าที่เน้นความรู้เรื่องในอดีตอาจจะเป็นการเยือนอนุสาวรีย์ วิหารโบราณ วังต่าง ๆ การแสดงแสงสีเสียงเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ เป็นต้น

(4) การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ กล่าวได้คือ การที่มีการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากที่อื่นหรือต่างแดน แต่การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมจะต้องการดึงดูดใจที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้มากกว่าการที่จะเน้นเรื่องเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ รวมถึงการกลับคืนสู่ธรรมชาติ และการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับพื้นพิภพที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย ซึ่งรวมการถ่ายภาพ และการเดินทางไกล การปีนเขา การล่องเรือเล็ก และการตั้งแคมป์ เป็นต้น

(5) การท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ เป็นการเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬา น้ำพุแร่รักษาโรค การอาบแดด และการเข้าร่วมสมาคม เพื่อผ่อนคลายจิตตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น หาดทราย ชายทะเล ชายหาดที่แนวต้นปาล์มไสว สนามกอล์ฟชั้นนำ หรือสนามเทนนิสที่ทันสมัยจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้และจะทำให้เกิดการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนโดยเฉพาะ

(6) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลให้แก่ชีวิต เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเพื่อเป็นรางวัลแก่พนักงานบริษัทหรือบุคคลใช้แรงงานต่าง ๆ ของบริษัทเพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานนั้น ทั้งนี้เพื่อการดูงาน ประชุมสัมมนาศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ และเพื่อสันทนาการ โดยหน่วยงานและบริษัทจะเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดงานทั้งหมด

(7) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ คือ การประชุมหรือพบปะกัน หรือประชุมสัมมนา ซึ่งมักจะเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นเข้ามารวมอยู่ไว้ด้วยกัน เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้นแหล่งท่องเที่ยว แต่ละแหล่งจะมีการท่องเที่ยวหลายประเภทบางประเภทบางแห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยว

3) วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรพัทยา (2568) กล่าวถึง ประเภทของการท่องเที่ยว จำแนกกิจกรรมการท่องเที่ยวตามพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สรุปใจความได้ว่า

- (1) กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบอิสระ
- (2) กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบตามกำหนด หรือมีผู้นำเที่ยว
- (3) กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย แบ่งเป็น 2 แบบ คือ
 - > การผจญภัยอย่างเบา (Soft-Adventure Tourists)
 - > การผจญภัยอย่างหนัก (Hard-Adventure Tourists)
- (4) กิจกรรมการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษหรือความชอบ
 - > กิจกรรมการท่องเที่ยวชมเมือง
 - > กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
 - > กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
 - > กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศึกษา

> กิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบพิเศษ

2.3.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย

1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(1) มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2568) กล่าวถึงความหมายของคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์

(2) องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) อ้างถึงใน สุมาลี เทพสุวรรณ (2544) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษา มีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของประชากรในท้องถิ่น

(3) Buckley Ralph (1995) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่อาศัย ผลผลิตทางธรรมชาติ การจัดการที่ยั่งยืน และองค์ประกอบทางการศึกษา ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดการอนุรักษ์

(4) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเดินทาง ไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับ ทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้ และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

(5) มูลนิธิสืบนาคะเสถียร (2568) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สรุปใจความได้ว่า การท่องเที่ยวสร้างผลกระทบต่อธรรมชาติอยู่ไม่น้อย กล่าวคือ หลายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการท่องเที่ยวได้ เข้าไปคุกคามและเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในพื้นที่นั้น ๆ อย่างการทิ้งขยะเอาไว้เป็นของฝากจากภายนอกแก่ ธรรมชาติ การล่าสัตว์ หรือการเอาทรัพยากรธรรมชาติออกไปนอกพื้นที่นั้น ๆ เป็นต้น โดยพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นตัวเร่งเวลาให้ธรรมชาติเสื่อมโทรมเร็วขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยววิถีอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (Ecotourism) จึงถือกำเนิดขึ้นมา เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาลักษณะที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวและส่งเสริม ให้ผู้คนหันมาตระหนักต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ มีเป้าหมายหลักอยู่ 2 ส่วน คือ

> เป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ถูกออกแบบมาเพื่อปกป้องความ อุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่เปราะบางของพื้นที่ธรรมชาติ ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับ ความสวยงามของธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งจะต้องดำเนินไปตามเงื่อนไขเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ธรรมชาติ

> เป้าหมายด้านชุมชน ต้องการให้ผู้มาเยือนพื้นที่ได้สัมผัสวัฒนธรรมและการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมท้องถิ่นผ่านการมาใช้ชีวิตในชุมชนภายในพื้นที่ทางธรรมชาติ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ถือเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนอย่างมาก เนื่องจากการท่องเที่ยวดังกล่าวเปิดโอกาสให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ทางเลือกให้ทั้งชุมชนท้องถิ่น องค์กร และหน่วยงานที่บริหารจัดการตามพื้นที่ธรรมชาติ นั้น ๆ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เป็นอีกหนึ่งวิธีสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในวงการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์นับเป็นการหยิบเอาวิถีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมท้องถิ่นมาผนวกรวมกับการท่องเที่ยว อันเป็นกิจกรรมที่สามารถเป็นตัวกลางในการส่งต่อเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์สู่ประชาชนทั่วไปได้ หากพิจารณาปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พบว่าปัญหาเกือบทั้งหมดเกิดจากการกระทำของมนุษย์ และส่วนใหญ่ล้วนเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคน ซึ่งการท่องเที่ยวเองก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่สร้างปัญหามากมายต่อระบบนิเวศ ดังนั้นหากสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวได้ จึงนับเป็นเรื่องที่ดีอย่างยิ่ง และคุ้มค่าที่จะทำมัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เป็นการท่องเที่ยววิถีอนุรักษ์ที่สามารถดึงเอา คน กับ ธรรมชาติ มาอยู่ร่วมกันได้ ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนจะหันมาให้ความสนใจกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ และร่วมกันผลักดันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ให้ทุกคนเข้าใจและเข้าถึงได้ เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

2) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

วิทยาลัยเทคโนโลยีอักษรพัทยา (2568) กล่าวถึง การท่องเที่ยวแบบผจญภัย ไว้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1) การผจญภัยอย่างเบา (Soft-Adventure Tourists) เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ทำท่ายตื่นเต้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น การท่องเที่ยวเดินป่า การเล่นสกีหิมะ การปั่นจักรยาน การล่องแพล่องแก่ง หรือเป็นกิจกรรมที่ใช้สถานที่ จำลองเพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการจัดกิจกรรม เช่น การปีนหน้าผาจำลอง

2) การผจญภัยอย่างหนัก (Hard-Adventure Tourists) เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างความตื่นเต้นและท้าทายอย่างมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีทักษะในการเอาตัวรอดได้ดี เนื่องจากมีความเสี่ยงต่ออันตรายสูงมาก จึงต้องเตรียมตัวให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบนี้ ได้แก่ การปีนเขา ปีนหน้าผา การกระโดดจากที่สูงหรือบันจี้จัมป์ เครื่องเล่นร่มร่อน การพายเรือแคนูเรือคายัค การปั่นจักรยานเสือภูเขา เป็นต้น

2.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.4.1 ปัจจัยของการท่องเที่ยว

อรนุช ศิลป์มณีพันธ์ (2547) กล่าวว่าปัจจัยของการท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1) สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูด หรือโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะมีนักท่องเที่ยวและสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ธรรมชาติให้มา คือความงามตามธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้คุณไปเยือนหรือไปเที่ยวพื้นที่นั้น เช่น หาดทรายที่สวยงาม สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

(2) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วสามารถดึงดูดใจให้มนุษย์ไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัด วัง เมืองโบราณ เป็นต้น

(3) คน เช่น ตลาดน้ำ ก็เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นมารวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนเราสร้างขึ้น เช่น การแข่งกีฬา การแสดง การจัดเทศกาล เช่น งานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2) สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายที่สำคัญมากที่สุด คือ เรื่องที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสเฮ้าส์ สิ่งสำคัญอันดับสองรองลงมา คือ การบริโภคจึงต้องมีร้านอาหาร บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว

3) การเข้าถึงได้ หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้ คือต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นอย่างสะดวก

ปัจจัยในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไปตามความพึงพอใจหรือความต้องการที่จะได้รับการไปท่องเที่ยว โดยที่บางคนต้องการไปท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างเดียว แต่บางคนอาจจะต้องการความสะดวกสบายในเรื่องของที่พัก หรืออาหาร เป็นต้น

การท่องเที่ยวจึงเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยว และการตลาดการท่องเที่ยว แต่องค์ประกอบย่อย ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกันความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

2.4.2 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2568) กล่าวถึงการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามนโยบายเมืองน่าเที่ยว ดังนี้

(1) พัฒนาและยกระดับสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยกระดับที่พัก ร้านอาหาร สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น ให้มีมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย และยกระดับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีศักยภาพตามมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เช่น ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

(2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม บูรณาการเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ เมืองมรดกโลก และย่านเมืองเก่า รวมทั้งค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ (Unseen) ที่มีศักยภาพในจังหวัด เพื่อเพิ่มทางเลือกและความหลากหลายให้นักท่องเที่ยว

(3) สร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น สร้างโปรแกรมท่องเที่ยว (package tour) โดยส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่นและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางจากเมืองหลักสู่เมืองนำเที่ยว เชื่อมโยงเรื่องราวผ่านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ และระบบนิเวศของพื้นที่และอัตลักษณ์ท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ใหม่

(4) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ ให้เหมาะสมและสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น รวมทั้งให้เชื่อมต่อเส้นทางจากเมืองหลักสู่เมืองนำเที่ยว และครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม (Tourism for All) ตลอดจนให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวคิดอารยสถาปัตย์ (Universal Design)

2) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหว้า (2563) กล่าวว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่สนับสนุน มีบทบาท หรือกระตุ้นด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

(1) มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

(2) มาตรฐานด้านบริการการท่องเที่ยว เช่น สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย ร้านอาหาร ของที่ระลึก ที่พัก เป็นต้น

(3) มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว เช่น สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหว้า จำแนกการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการปฏิบัติการ

- > ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
- > จัดทำโปรแกรมท่องเที่ยว
- > รวบรวมสถิตินักท่องเที่ยวและรายได้ของชุมชน

- > ปฏิบัติงานด้านประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- > ความร่วมมือกับชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่
- > ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- > งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสนับสนุนองค์กร

(2) ด้านการบริการ

- > ปฏิบัติงานด้านมัคคุเทศก์ และวิทยากร
- > ให้บริการออนไลน์

3) พระครูโสภณธรรมโชติ (2568) กล่าวถึงบทบาทของผู้ประกอบการรายย่อยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สรุปใจความได้ว่า

(1) ผู้ประกอบการรายย่อยมีส่วนช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น การจัดทัวร์วัฒนธรรม และการนำเสนออาหารพื้นบ้าน

(2) ผู้ประกอบการรายย่อยส่งเสริมการสร้างงานในชุมชน และช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยมีการดำเนินงานที่ยั่งยืนและรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ

(3) ผู้ประกอบการรายย่อยเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

4) อารีย์ ธีรสัตยาพิทักษ์ และชัยนันท์ ไชยเสน (2556) กล่าวถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัยของชุมชนตำบลสองแพรก ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า จังหวัดพังงา สรุปใจความได้ว่า

(1) การท่องเที่ยวส่งผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนในภาพรวมในระดับปานกลาง

(2) ชาวบ้านในชุมชนควรร่วมกันสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมธรรมชาติและวิถีชีวิตชุมชน

(3) ควรมีการกำหนดกฎระเบียบและการบังคับใช้อย่างเคร่งครัดในการควบคุมแบ่งเขตการใช้พื้นที่ ควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว และจำกัดอัตราการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่และทรัพยากรของชุมชน

5) ปณณธร กิ่งทอง (2559) กล่าวถึง ความคาดหวังกับการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย กรณีศึกษา : จังหวัดกาญจนบุรี สรุปใจความได้ว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีการรับรู้มากกว่าความคาดหวัง ทั้ง 3 ด้าน คือ ภาพลักษณ์โดยรวม ภาพลักษณ์ด้านการ

ปฏิบัติการและจิตวิทยา และภาพลักษณ์ที่โดดเด่น โดยนักท่องเที่ยวยาวไทยคาดหวังภาพลักษณ์โดยรวมใน
ด้านที่พิกมากที่สุดและรับรู้ในด้านสิ่งดึงดูดใจมากที่สุด โดยกิจกรรมสามารถทำให้นักท่องเที่ยวยุ้สึกผ่อน
คลายและรู้สึกสนุกสนาน ทั้งยังสร้างประสบการณ์และความประทับใจได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างสรรคการสดงชุดถ้าฎาเพชร คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องกับลักษณะงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ จึงจำแนกขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรคการสดง

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม คือ

3.1.1 ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 10 ปี มีบทบาทหน้าที่ในชุมชนซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นที่สนใจมาเที่ยวชมถ้าฎาเพชร จำแนกเป็น

- 1) ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน
- 2) ประชาชนชาวบ้าน ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญา จำนวน 2 คน
- 3) ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล ได้แก่
 - ภาครัฐท้องถิ่น จำนวน 2 คน
 - ผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชน จำนวน 2 คน
 - ผู้ประกอบกิจการรายย่อย จำนวน 2 คน

3.1.2 ผู้รู้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ และนักออกแบบการสดง มีคุณวุฒิและวัยวุฒิตามเกณฑ์ที่ กพอ.กำหนด ในการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการในประเภทผลงานสร้างสรรค์ สำหรับผู้ขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ มีประสบการณ์เป็นผู้ประเมิณผลงานการสดง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

3.1.3 ผู้ปฏิบัติ ได้แก่

1) ผู้แสดง เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมตามบทบาทของการสดง จำนวน 12 คน

2) นักดนตรี เป็นผู้ที่สามารถเรียบเรียงดนตรีสำหรับการใช้ในการแสดง โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ จำนวน 1 คน

3) ช่างตัดเย็บและประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการตัดเย็บและประดิษฐ์เครื่องประดับสำหรับการแสดง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 4 ชิ้น คือ

3.2.1 แบบสัมภาษณ์รายบุคคล

3.2.2 แบบบันทึกการระดมความคิด

3.2.3 แบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

3.2.4 แบบประเมินผลงานการแสดง

โดยคณะผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 4 ชิ้น มีลักษณะดังนี้

แบบสัมภาษณ์รายบุคคล	
โครงการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร	
รหัสผู้ให้ข้อมูล : ผู้สัมภาษณ์..... วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์..... เวลา : สถานที่สัมภาษณ์ : บทบาทผู้ให้ข้อมูล ☐ ผู้นำชุมชน ☐ ปราชญ์ชาวบ้าน ☐ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ☐ ผู้ประกอบกิจการรายย่อย ☐ ผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชน ☐ อื่น ๆ	
ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	
1. ถ้าภูผาเพชรมีประวัติความเป็นมาอย่างไร	
2. ท่านและคนในชุมชนต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลอย่างไรบ้าง	
3. ท่านคิดว่าระบบนิเวศบริเวณถ้าภูผาเพชรในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2557 - พ.ศ.2567) มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด	

4. ข้อปฏิบัติที่ควรคำนึงขณะเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชรที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณี
สตูลควรมีรูปแบบอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการระดมความคิด โครงการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร	
บทบาทผู้ให้ข้อมูล ☐ ผู้นำชุมชน จำนวน.....คน ☐ ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน.....คน ☐ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน.....คน ☐ ผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชน จำนวน.....คน ☐ ผู้ประกอบกิจการรายย่อย จำนวน.....คน ☐ อื่น ๆ จำนวน.....คน	
ผู้สัมภาษณ์..... วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์..... เวลา : สถานที่สัมภาษณ์ : ผู้สังเกตการณ์.....	
ประเด็นคำถามในการระดมความคิด	
1. ถ้าภูผาเพชรมีประวัติความเป็นมาอย่างไร	
2. ท่านและคนในชุมชนต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ ส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลอย่างไรบ้าง	
3. ท่านคิดว่าระบบนิเวศบริเวณถ้าภูผาเพชรในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2557 - พ.ศ.2567) มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะเหตุใด	

4. ข้อปฏิบัติที่ควรคำนึงขณะเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชรมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชรที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณี
สตูลควรมีรูปแบบอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โครงการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร	
ผู้สังเกตการณ์..... วัน/เดือน/ปี ที่สังเกตการณ์..... เวลา : สถานที่สังเกตการณ์ :	
รหัสผู้ให้ข้อมูล	รายละเอียด
	

แบบประเมินผลงานการแสดง	
โครงการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร	
ผู้ประเมินผลงานการแสดง.....	
ตำแหน่งงาน.....	
ความเชี่ยวชาญ.....	

เกณฑ์ในการประเมินผลงานการแสดง

ช่วงคะแนน	ความหมาย
80 - 100	ดีเด่น
70 - 79	ดีมาก
60 - 69	ดี
50 - 59	พอใช้

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินผลงานการแสดง บันทึกคะแนนในช่อง “คะแนนที่ได้รับ” ตามรายการประเมิน ดังนี้

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของผลงาน	
		คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รับ
1	เป็นผลงานที่มีคุณภาพทางการสร้างสรรค์	10	
2	อธิบายหลักการ แนวคิด กระบวนการ เทคนิคการสร้างสรรค์อย่างชัดเจน	10	
3	วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล เพื่อสื่อความให้กับผู้ชมได้เป็นอย่างดี	10	
4	แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการด้านงานสร้างสรรค์และการศึกษาด้านนาฏศิลป์	10	
5	ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือส่งผลกระทบต่อบุคคล องค์กร ชุมชน หรือสังคม	10	
6	นำเสนอผลงานที่เป็นความรู้ใหม่	10	
7	นำเสนอผลงานที่ลึกซึ้งกว่างานเดิมที่เคยมีผู้ศึกษาหรือสร้างสรรค์มาแล้ว	10	

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพของผลงาน	
		คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รับ
8	เป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการอย่างกว้างขวาง	10	
9	สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแพร่หลาย	10	
10	นำไปใช้อ้างอิงในผลงานอื่น ๆ ในระดับชาติหรือนานาชาติได้	10	
รวม		100	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปผลการประเมินผลงานการแสดงผล

รวมคะแนนที่ได้รับ.....

ระดับคะแนน

- ☐ ดีเด่น
- ☐ ดีมาก
- ☐ ดี
- ☐ พอใช้

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมินผลงานการแสดงผล

3.3 การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยมีการรวบรวมข้อมูล 2 วิธีการ คือ

3.3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือ เช่น หอสมุดในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมถึงเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การสร้างสรรค์การแสดง
- 2) ถ้ำภูผาเพชร
- 3) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย
- 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.3.2 การสัมภาษณ์ โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ตำบล ป่าลัมพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล ซึ่งจำแนกเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล และการระดมความคิด เกี่ยวกับถ้ำภูผาเพชร และร่วมกันกำหนดรูปแบบการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง จัดกลุ่ม ตีความ วิเคราะห์ ข้อมูลจนได้ข้อมูลเกี่ยวกับถ้ำภูผาเพชรที่สอดคล้องตรงกัน ซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง รวมถึง นำข้อสรุปในการระดมความคิดมาสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชรต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างสรรค์การแสดง

ในการสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร คณะผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสร้างสรรค์การแสดงไว้ ดังนี้

1. แร้งบันดาลใจ/แนวคิด

เป็นการนำแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงขณะเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชรมากำหนดแนวคิดการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร

2. เตรียมงาน

2.1 เตรียมทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ผู้แสดง จำนวน 12 คน นักดนตรี จำนวน 1 คน และช่างตัดเย็บและประดิษฐ์เครื่องประดับ จำนวน 1 คน

2.2 เตรียมงบประมาณ คำนวณค่าใช้จ่ายและจัดหางบประมาณด้วยการขออนุญาตหนุการวิจัยจาก กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประจำปีงบประมาณ 2565 เป็นเงินจำนวน 100,000 บาท

3. ลงมือทำงาน

3.1 ออกแบบท่าทาง คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์มา ออกแบบท่าทาง และให้ผู้แสดงฝึกปฏิบัติท่าทางตามที่คณะผู้วิจัยออกแบบไว้

3.2 ออกแบบและประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย คณะผู้วิจัยกำหนดรูปแบบเครื่องแต่งกายเบื้องต้น ปรึกษาช่างตัดเย็บและประดิษฐ์เครื่องประดับเกี่ยวกับรูปแบบเครื่องแต่งกาย การตัดเย็บและประดิษฐ์เครื่องประดับ

3.3 เรียบเรียงบทเพลง คณะผู้วิจัยกำหนดรูปแบบของดนตรีไว้เบื้องต้น ปรึกษานักดนตรีเกี่ยวกับการเรียบเรียงบทเพลงประกอบการแสดง

3.4 ทดลองปฏิบัติการแสดงเพื่อหาข้อบกพร่อง คณะผู้วิจัยกำหนดให้ผู้แสดงทดลองปฏิบัติการแสดงแล้วตรวจสอบความบกพร่อง ทำการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกับผู้แสดง นักดนตรี และช่างตัดเย็บและประดิษฐ์เครื่องประดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โครงการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร มีวัตถุประสงค์คือสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถแจกแจงผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ 2 ประเด็น ดังนี้

4.1 การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร

4.2 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร

เมื่อคณะผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามวิธีดำเนินการวิจัยที่กำหนดไว้แล้ว ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาในรูปแบบการแสดง ชื่อชุดการแสดงว่า “ถ้าภูผาเพชร” โดยมีองค์ประกอบของการสร้างสรรค์การแสดงดังนี้

4.1.1 แนวคิดของการแสดง

1) กรอบแนวคิด

การแสดงชุดนี้เริ่มต้นจากชนพื้นถิ่นมาค้นพบถ้าภูผาเพชร จึงได้เดินทางสำรวจถ้า ชนพื้นถิ่นจะเป็นผู้นำพาผู้ชมให้พบกับลักษณะของถ้าภูผาเพชรที่เรียงลำดับจากปากถ้าไปยังห้องต่าง ๆ ภายในถ้า ซึ่งแต่ละห้องมีรูปแบบหินงอกหินย้อยเป็นรูปร่างต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่างกันออกไป ขณะเดียวกันชนพื้นถิ่นยังเป็นผู้สื่อสารถึงข้อควรปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้าภูผาเพชร จนกระทั่งถึงห้องที่อยู่ส่วนลึกสุดของถ้า พบปรากฏการณ์แสงแดดส่องผ่านปล่องเพดานถ้าที่มีตะไคร้น้ำสีเขียวเกาะอยู่ แสงแดงลอดเข้ามาในช่วงเวลาที่เหมาะสม ทำให้เกิดแสงสีเขียวมรกตกระทบหินงอกหินย้อยไปทั่วห้อง

2) นามวลักษณ์

คณะผู้วิจัยต้องการสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงความงดงามล้ำค่าของถ้าที่เต็มไปด้วยประกายเพชร จึงกำหนดให้มีรูปแบบนามวลักษณ์นาฏศิลป์ไทย ในขณะเดียวกันต้องการให้ผู้ชมชาวต่างชาติสามารถเข้าถึงและเข้าใจความหมายที่สื่อในการแสดง จึงกำหนดให้มีรูปแบบนามวลักษณ์นาฏศิลป์ร่วมสมัย นอกจากนี้จากการระดมความคิดของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคนในพื้นที่บริเวณโดยรอบถ้าภูผาเพชร ต้องการให้แสดงออกถึงความเป็นภาคใต้ที่เป็นพื้นถิ่นดั้งเดิมด้วย ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงกำหนดนามวลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร ไว้ดังนี้

นาฏศิลป์ไทย ร้อยละ 40

นาฏศิลป์ร่วมสมัย ร้อยละ 40

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ร้อยละ 20

3) ช่วงของการแสดง

ช่วงที่ 1 สำรวจ explore

ชนพื้นถิ่นชายหญิงออกหาของป่าและล่าสัตว์ด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์ จนกระทั่งพบว่าภูเขาที่ยืนอยู่นี้มีช่องว่างกลางอยู่ด้านใน จึงอาวุธกระแทกพื้นดินและหินออกให้เป็นทางเล็ก ๆ พอลอดตัวเข้าไปได้ จนได้พบถ้ำที่มีห้องโถงขนาดใหญ่

ช่วงที่ 2 เปล่งประกาย shine

ชนพื้นถิ่นเป็นผู้นำพาผู้ชมให้พบกับลักษณะของถ้ำภูเขาเพชรที่เรียงลำดับจากปากถ้ำไปยังห้องต่าง ๆ ภายในถ้ำ ซึ่งแต่ละห้องมีรูปแบบหินงอกหินย้อยเป็นรูปร่างต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่างกันออกไป ขณะเดียวกันชนพื้นถิ่นยังเป็นผู้สื่อสารถึงข้อควรปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำภูเขาเพชร เช่น ไม่สัมผัสกับผนังถ้ำที่มีประกายเหมือนเพชร เตรียมแสงไฟส่องสว่างขณะเดินเที่ยวชม เดินสำรวจและยืนในพื้นที่ที่กำหนด ควรระมัดระวังการหล่นล้มล้มไถล ไม่ทิ้งเศษวัสดุต่าง ๆ ไว้ภายในถ้ำ เพราะอาจมีจุลินทรีย์ปนเปื้อนทำให้ประกายเพชรหายไป เป็นต้น

ช่วงที่ 3 แสงมรกต The emerald light

เมื่อผ่านการเดินสำรวจด้วยเส้นทางที่ลาดชัน แคบและมืด จนถึงห้องที่อยู่ส่วนลึกสุดของถ้ำ พบปรากฏการณ์แสงแดดส่องผ่านปล่องเพดานถ้ำที่มีตะไคร้น้ำสีเขียวเกาะอยู่ แสงแดดลอดเข้ามาในช่วงเวลาที่เหมาะเจาะ ทำให้เกิดแสงสีเขียวมรกตกระทบหินงอกหินย้อยเรืองรองไปทั่วห้อง และจบลงด้วยท่าทางเชิงสัญลักษณ์สื่อถึงห้องสุดท้าย คือ ห้องพญานาคพัน

4.1.2 ผู้แสดง มีทั้งหมด 12 คน จำแนกตามบทบาทได้ดังนี้

- 1) ชนพื้นถิ่น ประกอบด้วย ชาย จำนวน 2 คน และหญิง จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติดังนี้

ชาย : รูปร่างสูงโปร่ง ดูแข็งแรง ผิวสีแทน-เข้ม

มีพื้นฐานนาฏศิลป์สากล สามารถแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยได้ดี

หญิง : รูปร่างสูงโปร่ง ดูแข็งแรง ผิวสีแทน-เข้ม

มีพื้นฐานนาฏศิลป์สากล สามารถแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยได้ดี

- 2) นางถ้ำ หญิง จำนวน 8 คน มีคุณสมบัติดังนี้

รูปร่างโปร่ง ผิวพรรณผ่องใส ใบหน้ารูปไข่

มีพื้นฐานนาฏศิลป์ร่วมสมัย สามารถแสดงนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นเมืองได้ดี

- 3) นางมรกต หญิง จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติดังนี้

รูปร่างสูงโปร่ง ผิวพรรณผ่องใส ใบหน้ารูปไข่ มีความสง่างาม

สามารถแสดงนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ร่วมสมัย และนาฏศิลป์พื้นเมืองได้ดีเยี่ยม

4.1.3 เครื่องแต่งกาย มี 3 รูปแบบ ดังตารางต่อไปนี้
 ตารางที่ 1 เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดงชุดอัญญาเพชร

ที่	บทบาท	ภาพเครื่องแต่งกาย	คำอธิบาย
1	ชนพื้นถิ่น	ชาย 	สวมเครื่องแต่งกายแบบ ชาวป่าชายร่วมสมัย ใช้ผ้าพื้นเมืองประจำถิ่น ในการตัดเย็บ มีเครื่องประดับลูกปัด หิน

ที่	บทบาท	ภาพเครื่องแต่งกาย	คำอธิบาย
		หญิง The image block contains four photographs of a woman in traditional Thai costume (Hua Yung). The top row shows the front and back views, while the bottom row shows the left and right side profiles. She is wearing a white strapless top, a yellow and white floral patterned skirt, a yellow shawl draped over her shoulders, and yellow leg warmers. She is barefoot and standing on a wooden floor against a grey curtain background.	สวมเครื่องแต่งกายแบบ ชาวป่าหญิงร่วมสมัย ใช้ผ้าพื้นเมืองประจำถิ่น ในการตัดเย็บ มีเครื่องประดับลูกปัด หิน

ที่	บทบาท	ภาพเครื่องแต่งกาย	คำอธิบาย
2	นางฉำฉา		สวมเครื่องแต่งกายแบบไทยร่วมสมัย ใช้ผ้าลายดอกดาวน้บูดิง ฟอสซิลสตูลสีหินปูน 2 เฉดสีตามที่ปรากฏในฉำฉา มีประกายแวววาว เครื่องประดับลายหินงอกหินย้อย แซมด้วยเปลือกหอยฟอสซิล

ที่	บทบาท	ภาพเครื่องแต่งกาย	คำอธิบาย
3	นางมรกต		สวมเครื่องแต่งกายแบบ ไทยร่วมสมัย สีเขียว มรกต มีประกายแว วาว ใช้ผ้าลายดอกดาวน้บูดิง ฟอสซิลสตูลสีหินปูน 2 เฉดสีตามที่ปรากฏในถ้ำ เครื่องประดับลายหิน งอกหินย้อย แซมด้วย เปลือกหอยฟอสซิล ศิราภรณ์พัฒนาจาก รูปแบบแม่พระธรณีบีบ มวยผม

4.1.4 คนตรีประกอบ

คณะผู้วิจัยกำหนดรูปแบบของคนตรีไว้เบื้องต้นซึ่งสอดคล้องกับนาฏยลักษณ์และช่วงของการแสดงที่กำหนดไว้แล้ว ต่อมาคณะผู้วิจัยทำการปรึกษานักดนตรีเกี่ยวกับการเรียบเรียงบทเพลงประกอบการแสดงโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเพิ่มเอฟเฟกต์เสียง (Sound effects) ให้สอดคล้องกับท่าทางในการแสดง โดยแสดงรายละเอียดได้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 Storyboard คนตรีที่ใช้ในการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร

ช่วงของการแสดง	รูปแบบของคนตรี
ช่วงที่ 1 สำรวจ explore ชนพื้นถิ่นชายหญิงออกหาของป่าและล่าสัตว์ด้วยอาวุธยุคหิน จนกระทั่งพบว่าภูเขายืนอยู่นี้มีช่องว่างกลวงอยู่ด้านใน จึงอาวุธกระชากก้อนดินและหินออกให้เป็นทางเล็ก ๆ พอลอดตัวเข้าไปได้ จนได้พบถ้ำที่มีห้องโถงขนาดใหญ่	1) เอฟเฟกต์เสียงป่า เสียงธรรมชาติ จังหวะคึกคัก ฉลุฉลุ 2) แนวดนตรีนาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นหลัก มีกลิ่นอายพื้นเมืองภาคใต้ (ชนเผ่าชาวป่า) 3) เสียงอาวุธกระชากหิน 4) เอฟเฟกต์เสียงประกายเพชร ช่วงที่ 1 ใช้เวลาประมาณ 1 นาที 30 วินาที
ช่วงที่ 2 เปล่งประกาย shine ชนพื้นถิ่นเป็นผู้นำพาผู้ชมให้พบกับลักษณะของถ้าภูผาเพชรที่เรียงลำดับจากปากถ้ำไปยังห้องต่าง ๆ ภายในถ้ำ ซึ่งแต่ละห้องมีรูปแบบหินงอกหินย้อยเป็นรูปร่างต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่างกันออกไป ขณะเดียวกันชนพื้นถิ่นยังเป็นผู้สื่อสารถึงข้อควรปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชร เช่น ไม่สัมผัสกับผนังถ้ำที่มีประกายเหมือนเพชร เตรียมแสงไฟส่องสว่างขณะเดินเที่ยวชม เดินสำรวจและยืนในพื้นที่ที่กำหนด ควรระมัดระวังการหล่นสิ่งของ ไม่ทิ้งเศษวัสดุต่าง ๆ ไว้ภายในถ้ำ เพราะอาจมีจุลินทรีย์ปนเปื้อนทำให้ประกายเพชรหายไป เป็นต้น	1) เอฟเฟกต์เสียงประกายเพชรส่องสว่างจ้ามากขึ้นตามลำดับ 2) แนวดนตรีนาฏศิลป์ร่วมสมัย/นาฏศิลป์ไทย/นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ (ชนเผ่าชาวป่า) 3) มีช่วงเปิดให้เห็นลักษณะหินงอกหินย้อยรูปร่างน่าอัศจรรย์ใจ 5 ช่วง ใช้จังหวะช้า-เร็ว สลับกันไป ช่วงที่ 2 ใช้เวลาประมาณ 2 นาที 30 วินาที
ช่วงที่ 3 แสงมรกต The emerald light เมื่อผ่านการเดินสำรวจด้วยเส้นทางที่ลาดชัน แคบและมืด จนถึงห้องที่อยู่ส่วนลึกสุดของถ้ำ พบปรากฏการณ์แสงแดดส่องผ่านปล่องเพดานถ้ำที่มีตะไคร่น้ำสีเขียวเกาะอยู่ แสงแดด	1) เดินถ้ำตามช่องทางแคบและมืด เอฟเฟกต์เสียงลึกลับน่าค้นหา 2) เอฟเฟกต์เสียงส่องแสง เป็นลำแสงจากด้านบนทอดลงสู่ด้านล่าง

ช่วงของการแสดง	รูปแบบของดนตรี
ลอดเข้ามาในช่วงเวลาที่เหมาะสมจะทำให้เกิดแสงสีเขียวมรกตกระทบหินงอกหินย้อยเรียงรองไปทั่วห้อง และจบลงด้วยท่าทางเชิงสัญลักษณ์สื่อถึงห้องสุดท้าย คือ ห้องพญานาคพัน	3) แนวดนตรีนาฏศิลป์ไทย/นาฏศิลป์ร่วมสมัย/นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ จังหวะคึกคัก 4) เอฟเฟกต์เสียงส่องแสง จังหวะช้าลง นำเสนอความสง่างามของแสงมรกต 5) แนวดนตรีนาฏศิลป์ไทย ประโคมดนตรีชวนตื่นเต้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เร่งจังหวะเร็วขึ้น 6) ดนตรีจบตอนพีค มีเอฟเฟกต์เสียงประกายเพชรค่อย ๆ เบาจนจางหายไป ช่วงที่ 3 ใช้เวลาประมาณ 2 นาที 30 วินาที

4.1.5 ท่าทางในการแสดง

การสร้างสรรค์แสดงชุดถ้าภูผาเพชร คณะผู้วิจัยได้ออกแบบท่าทางในการแสดงจำแนกตาม บทบาท 3 บทบาท ได้แก่ ชนพื้นถิ่น นางเจ้า และนางมรกต โดยมีท่าทางหลักของแต่ละบทบาท ดังนี้

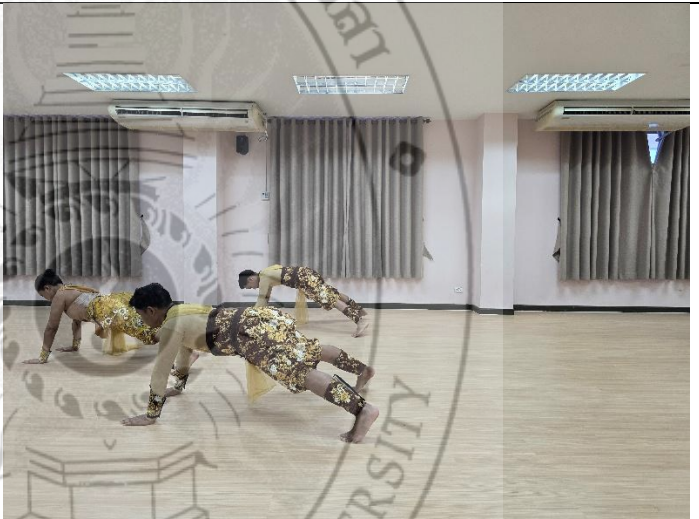
1) ชนพื้นถิ่น

ชนพื้นถิ่น ได้แก่ คนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ ย้อนเวลาไปในช่วงก่อนพบถ้าภูผาเพชร มีการดำรงชีวิตแบบนักรบและนักสำรวจ ยังไม่มีการทำการเกษตร คณะผู้วิจัยได้กำหนดบุคลิกท่าทางให้มีนาฏยลักษณะนาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นหลัก เพื่อให้ผู้ชมทั้งชาวไทยและต่างชาติที่คาดว่าจะมาเที่ยวชมถ้าภูผาเพชรในอนาคตสามารถเข้าถึงสารที่คณะผู้วิจัยต้องการสื่อถึงผู้ชม อีกทั้งยังมีนาฏยลักษณะนาฏศิลป์พื้นเมือง เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ชนพื้นถิ่น คณะผู้วิจัยจึงได้ออกแบบท่าทางหลักของชนพื้นถิ่นไว้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 ท่าทางหลักของ “ชนพื้นถิ่น” ในการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
1	สำรวจพื้นที่โดยรอบ มี 5 ท่า คือ เดิน นั่ง โหน ลาก ม้วน กระโดด	
	1.1 เดิน	
	1.2 นั่ง	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	1.3 โหน	
	1.4 ลาก	
	1.5 ม้วน	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	1.6 กระโดด	
2	ท่าลอด มี 3 ท่า คือ ลอดคว่ำตัว ลอดหงายตัว ลอดแอ่นตัว	
	2.1 ลอดคว่ำตัว	
	2.2 ลอดหงายตัว	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	2.3 ลอดแอ่นตัว	
3	บอกเล่าลักษณะพื้นที่ 3 ลักษณะ คือ สูง ชัน กว้าง	
	3.1 สูง	
	3.2 ชัน	

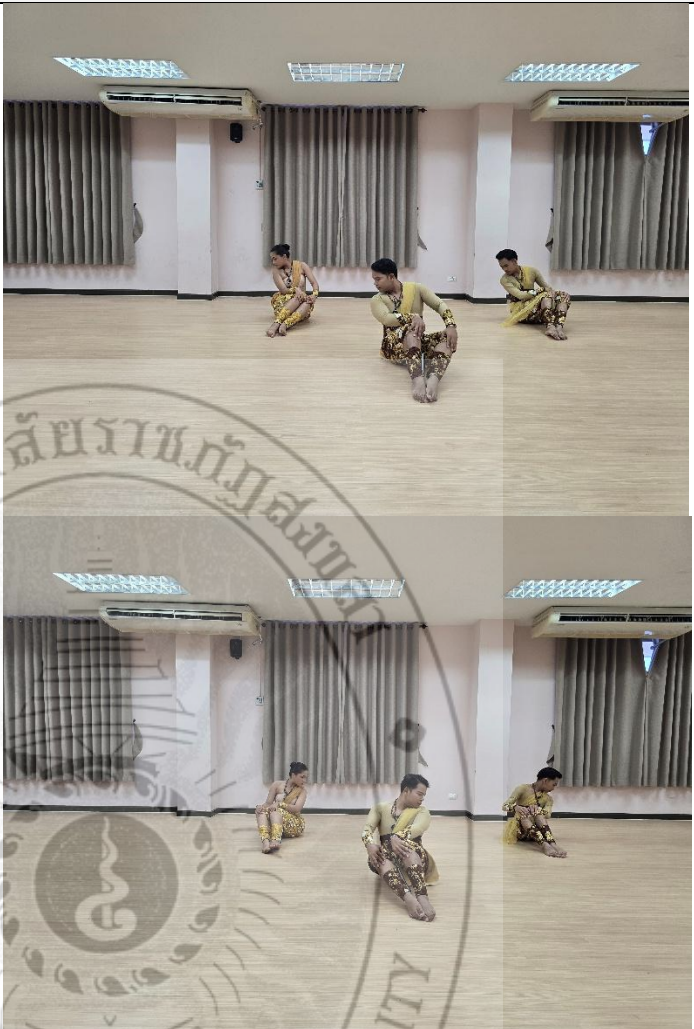
ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	3.3 กว้าง	
4	สัมผัส สำรอง ลูบ มี 3 ท่า	
	4.1 สัมผัส	
	4.2 สำรอง	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	4.3 ลูบ	
5	ลูก-ยี่น มี 2 ท่าชุด คือ ลูกคว่ำตัว-ยี่น ลูกหงายตัว-ยี่น	
	5.1 ลูกคว่ำตัว-ยี่น	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
		

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	5.2 ลูกหงายตัว-ยืน	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
6	มอง/จ้องมอง/เมียงมอง มี 3 ท่า	
	6.1 มอง	
	6.2 จ้องมอง	

ที่	ชื่อท่าทาง	ภาพท่าทาง
	6.3 เมียงมอง	

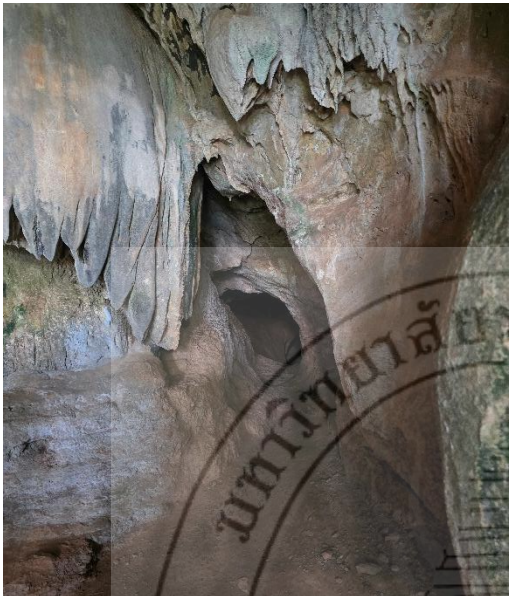
2) นางฉำ

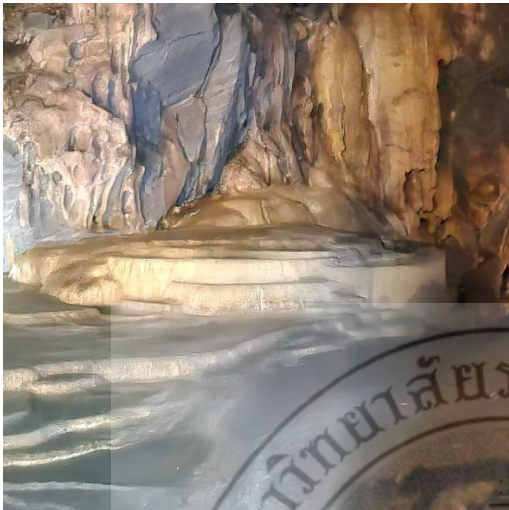
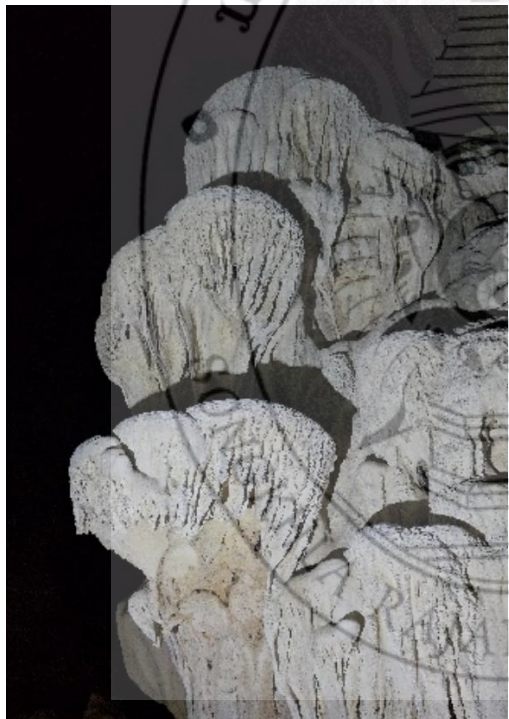
นางฉำ คือ ผู้แสดงที่แทนตัวเองเป็นหินงอกหินย้อยที่เคลื่อนไหวตัว-กอดตัวจนเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามลักษณะแต่ละห้องของถ้ำภูเขาเพชร คณะผู้วิจัยได้กำหนดบุคลิกท่าทางให้มีนาฏยลักษณะนาฏศิลป์พื้นเมือง นาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์ร่วมสมัย ตามลำดับ เพื่อสื่อถึงบริบทด้านพื้นที่ที่มีความเป็นพื้นเมืองภาคใต้ ผสมผสานนาฏยลักษณะนาฏศิลป์ไทยเพื่อช่วยเสริมให้ท่าทางมีความสง่างามมากขึ้น และบอกเล่าเรื่องราวกระชับเข้าใจง่ายโดยใช้นาฏยลักษณะนาฏศิลป์ร่วมสมัย คณะผู้วิจัยได้ออกแบบท่าทางหลักของนางฉำไว้ 2 ลักษณะ คือ

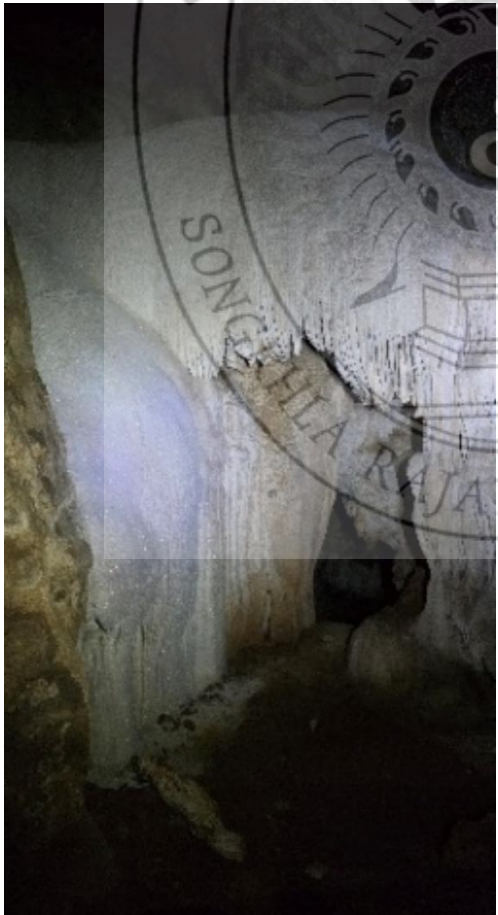
2.1) ท่าทางที่เลียนแบบลักษณะฉำ

2.2) ท่าทางที่สื่อสารกับมนุษย์

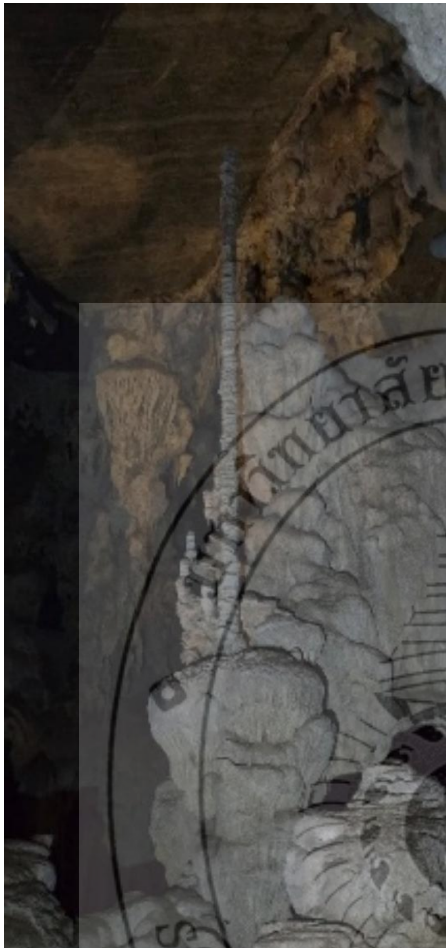
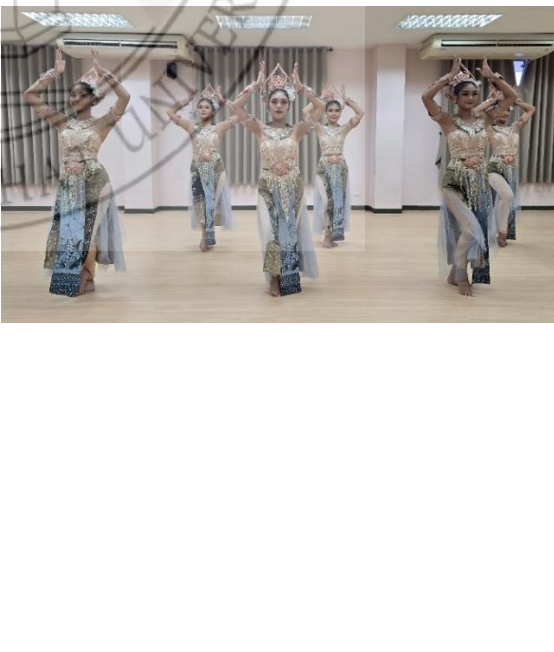
ตารางที่ 4 ท่าทางหลักของ “นางฉำ” ที่เลียนแบบลักษณะฉำในการแสดงชุดฉำภูผาเพชร

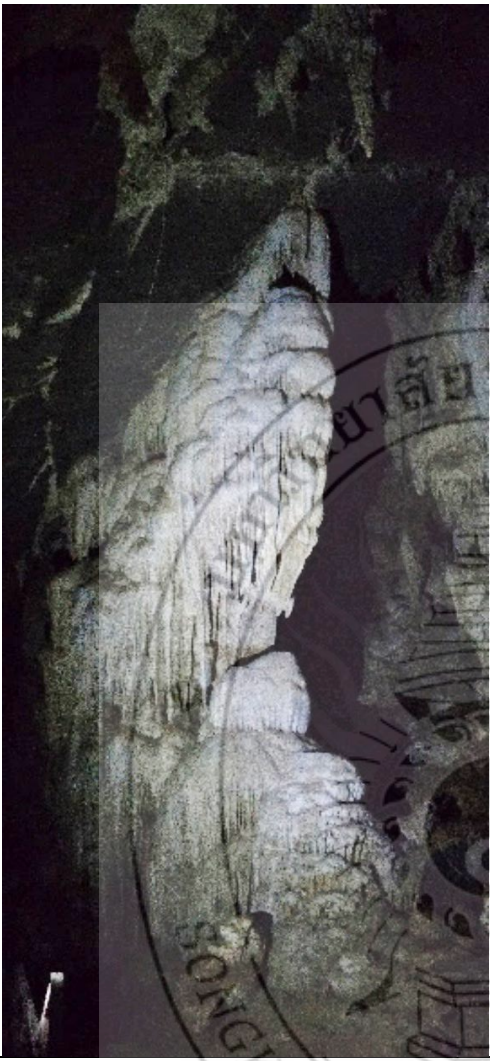
ที่	ภาพฉำ	ท่าทาง
1	ปากฉำ 	
2	โดมศิลาเพชร 	

ที่	ภาพถ่าย	ท่าทาง
3	ทำนบหินลานหินเพลิง 	
4	หินงอกเป็นรูปปะการัง 	

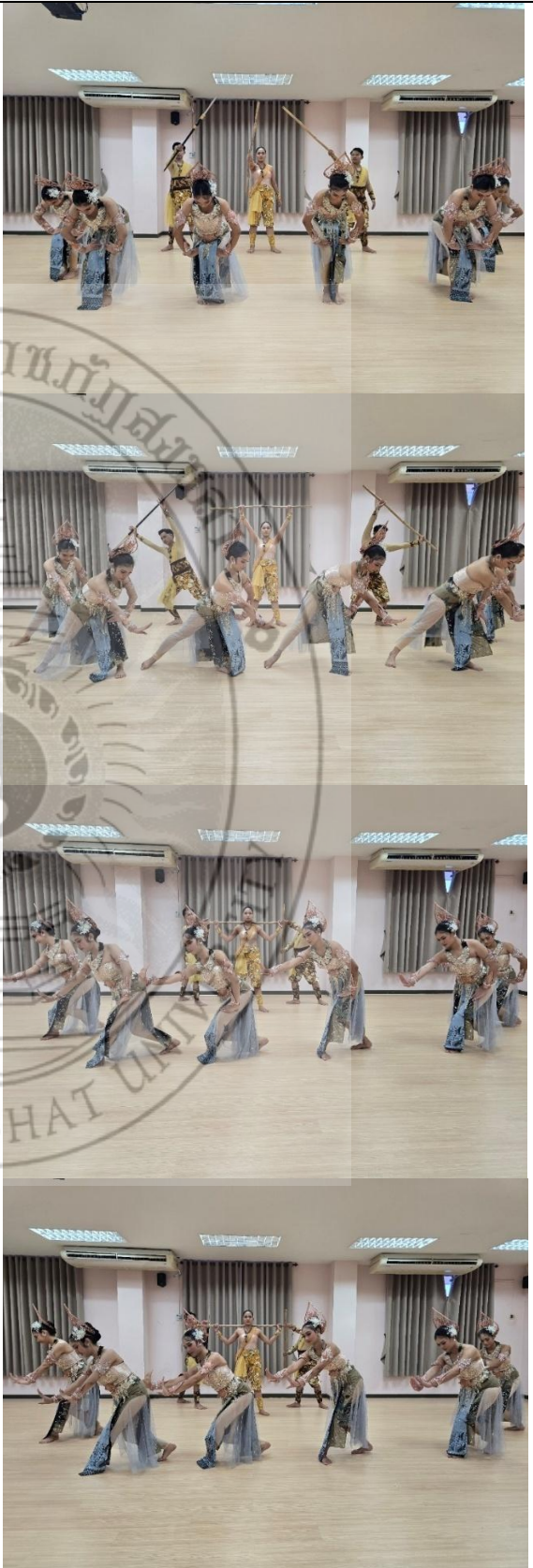
ที่	ภาพถ้ำ	ท่าทาง
5	หินย้อยมีน้ำหยด 	
6	หินย้อยคล้ายม่านเพชร 	

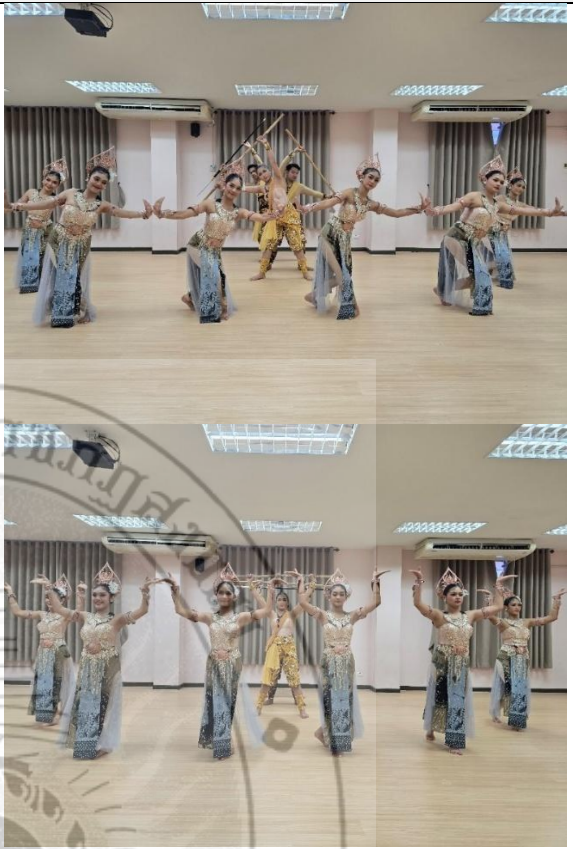
ที่	ภาพเก่า	ท่าทาง
7	หินน้ำไหล น้ำหยดลงบนหินจนเป็นแอ่งเล็ก 	
8	หินงอกเป็นรูปคล้ายบล็อกโคลี 	

ที่	ภาพเก่า	ท่าทาง
9	หินงอกหินย้อยเสาค้ำสุริยัน 	
10	หินงอกเป็นรูปหัวใจดำ 	

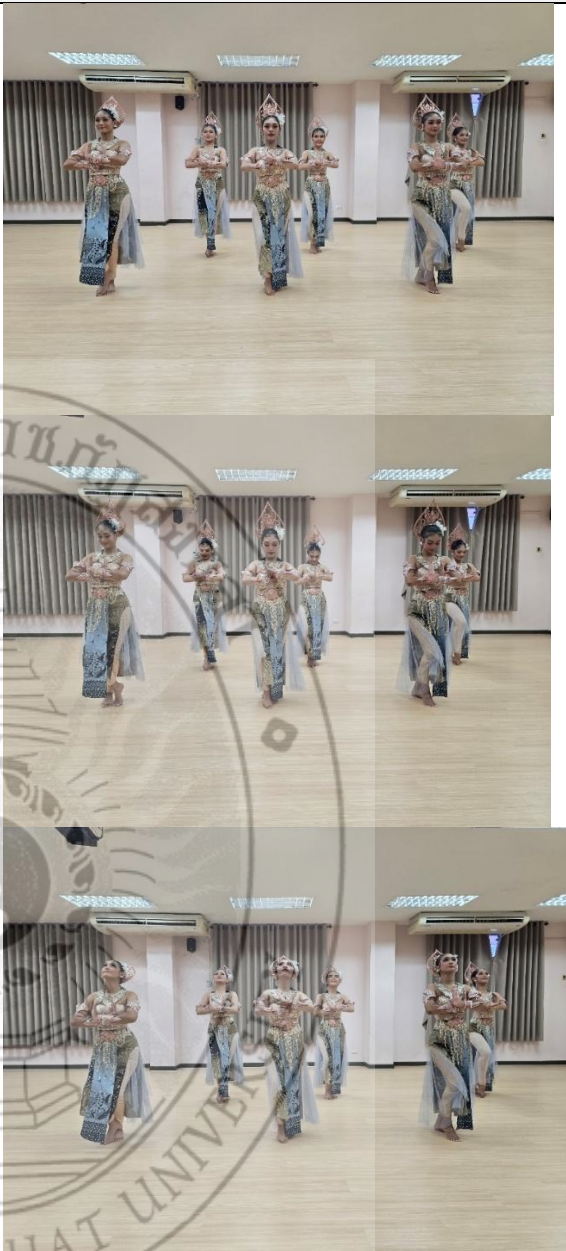
ที่	ภาพ	ท่าทาง
11	หินงอกเป็นรูปหัวพญานาค 	

ตารางที่ 5 ท่าทางหลักของ “นางฉำ” สื่อสารกับมนุษย์ในการแสดงชุดฉำภูผาเพชร

ที่	ความหมาย	ท่าทาง
1	เตือนไม่ให้สัมผัสตน ความสวยงามจึงจะคงทนยาวนาน (เคลื่อนไหวแนวเฉียงเหมือนสัญลักษณ์กากบาท (X) จังหวะรวดเร็วแสดงถึงความจริงจัง เด็ดขาด)	

ที่	ความหมาย	ท่าทาง
		
2	ภายในถ้าบางช่วงเดินได้สะดวกแต่ควรระมัดระวัง	

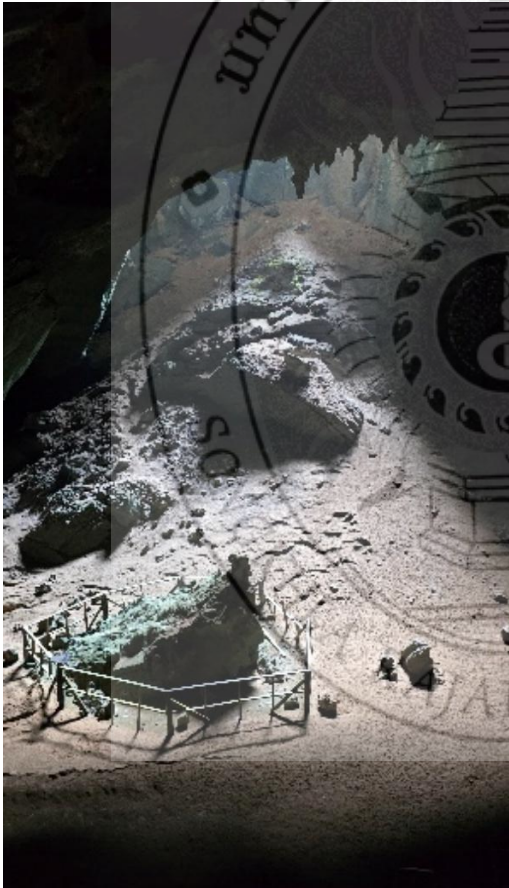
ที่	ความหมาย	ท่าทาง
		
3	ภายในถ้าบางช่วงมีลานกว้าง	

ที่	ความหมาย	ท่าทาง
4	ความงามของถ้ำชมได้ทั้งแนวเดียวกับ สายตา มุมต่ำ และมุมสูง	

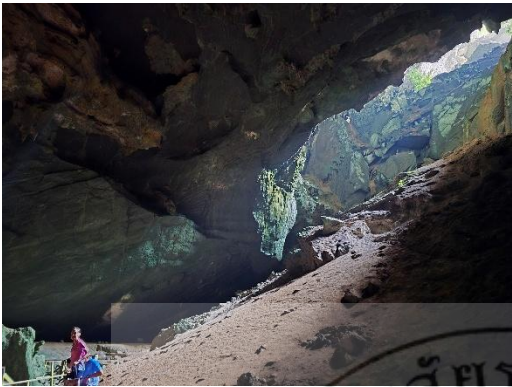
3) นางมรกต

นางมรกต คือ ผู้แสดงที่แทนตัวเองเป็นหินงอกหินย้อยที่กระทบแสงแดดในช่วงเวลาที่เหมาะสมจะจนเกิดปรากฏการณ์แสงสีเขียวมรกต มีการเคลื่อนไหวร่างกายตามลักษณะของหินงอกหินย้อย บริเวณลานแสงมรกตภายในถ้ำภูผาเพชร คณะผู้วิจัยได้กำหนดบุคลิกท่าทางให้มีนาฏยลักษณะนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก เพื่อสื่อถึงความสง่างาม ความประณีตในแบบไทย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสอดแทรกนาฏยลักษณะนาฏศิลป์พื้นเมือง และนาฏศิลป์ร่วมสมัย เพื่อสื่อถึงบริบทด้านพื้นที่และบอกเล่าเรื่องราว สอดคล้องกับบุคลิกท่าทางของนางถ้ำและชนพื้นถิ่น คณะผู้วิจัยจึงได้ออกแบบบุคลิกท่าทางหลักของนางมรกตไว้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 6 ท่าทางหลักของ “นางมรกต” ในการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร

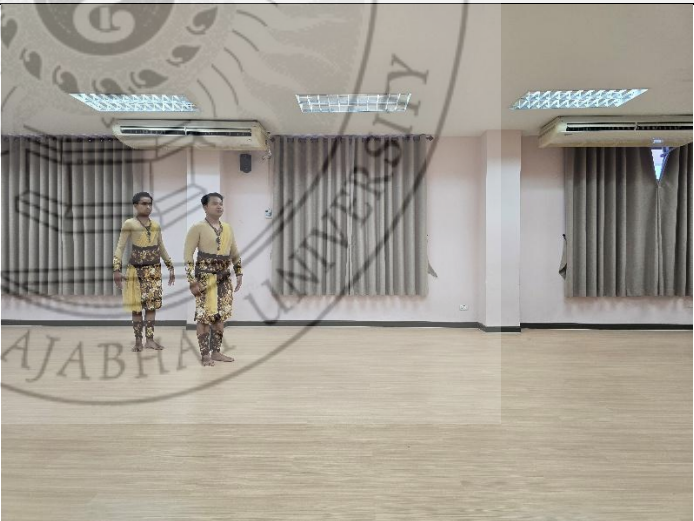
ที่	ภาพถ้ำ	ท่าทาง
1	จุดที่มีแสงส่องกระทบเป็นเนินดิน 	

ที่	ภาพถ้ำ	ท่าทาง
2	ลำแสงแจ่มจ้า 	

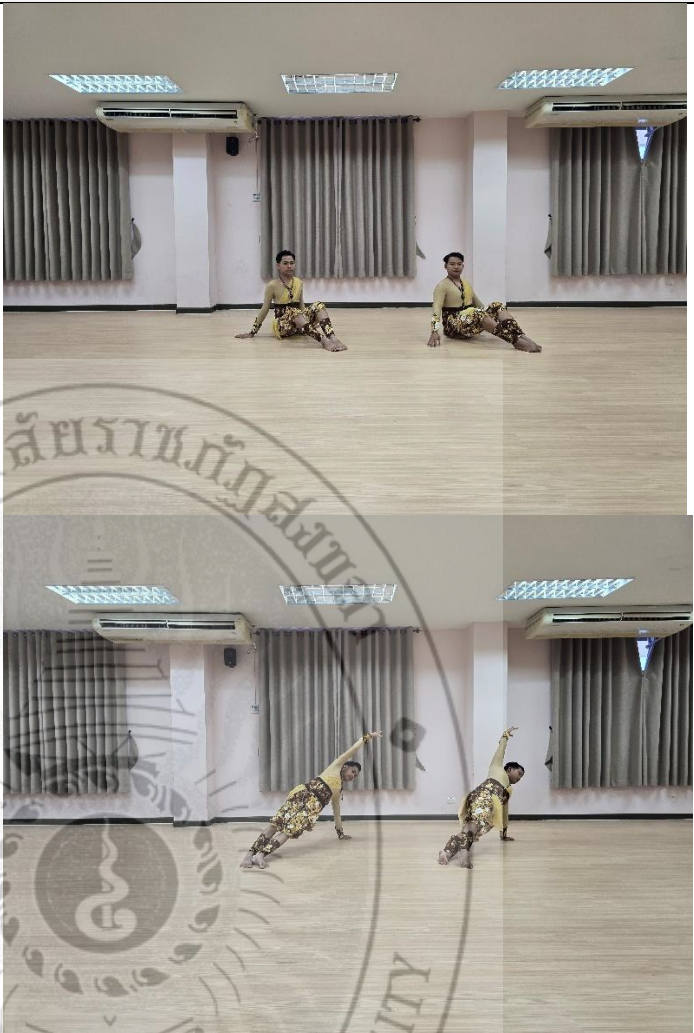
ที่	ภาพ	ท่าทาง
3	แสงมรกตทอดผ่านลงมา 	
4	แสงมรกตกระจายไปด้านซ้ายและขวา 	

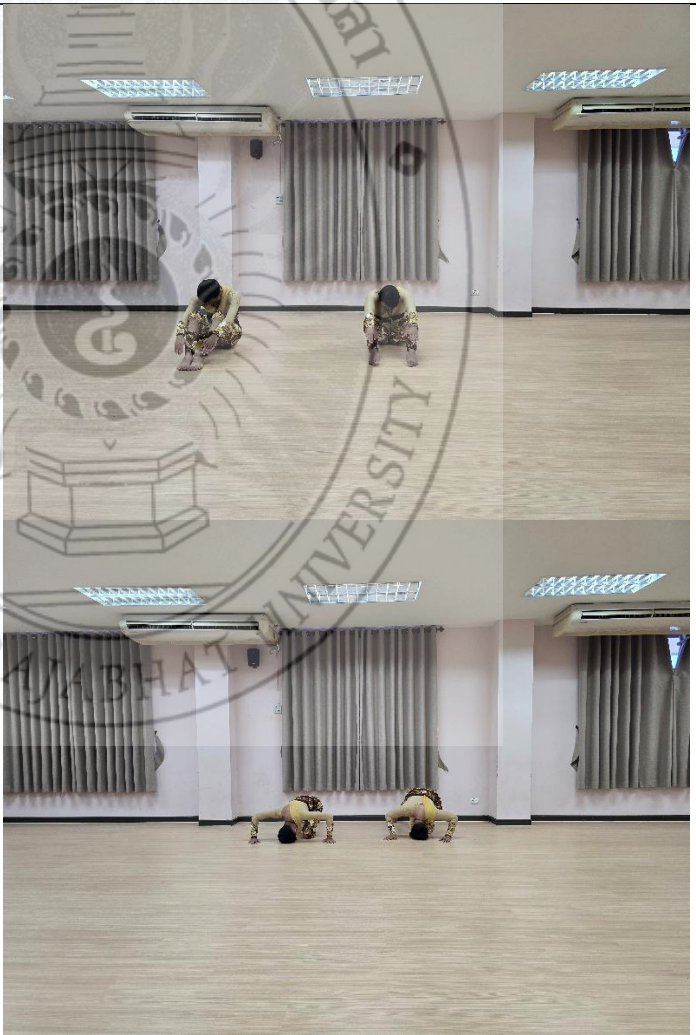
ที่	ภาพถ้ำ	ท่าทาง
5	แสงจากมุมสูงลงสู่แนวหิน 	

จากท่าทางหลักของบทบาททั้ง 3 บทบาทที่แสดงในตารางข้างต้นนั้น เมื่อนำมาร้อยเรียงเป็น
การแสดงชุดถ้าภูผาเพชรเต็มรูปแบบ สามารถลำดับการแสดงได้ดังนี้
ตารางที่ 7 ท่าทางในการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
1	ชนพื้นถิ่นชายออกเดินทาง สำรวจพื้นที่โดยรอบ ท่าที่ 1	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
	ชนพื้นถิ่นชายออกเดินทาง สำรวจพื้นที่โดยรอบ ท่าที่ 2	

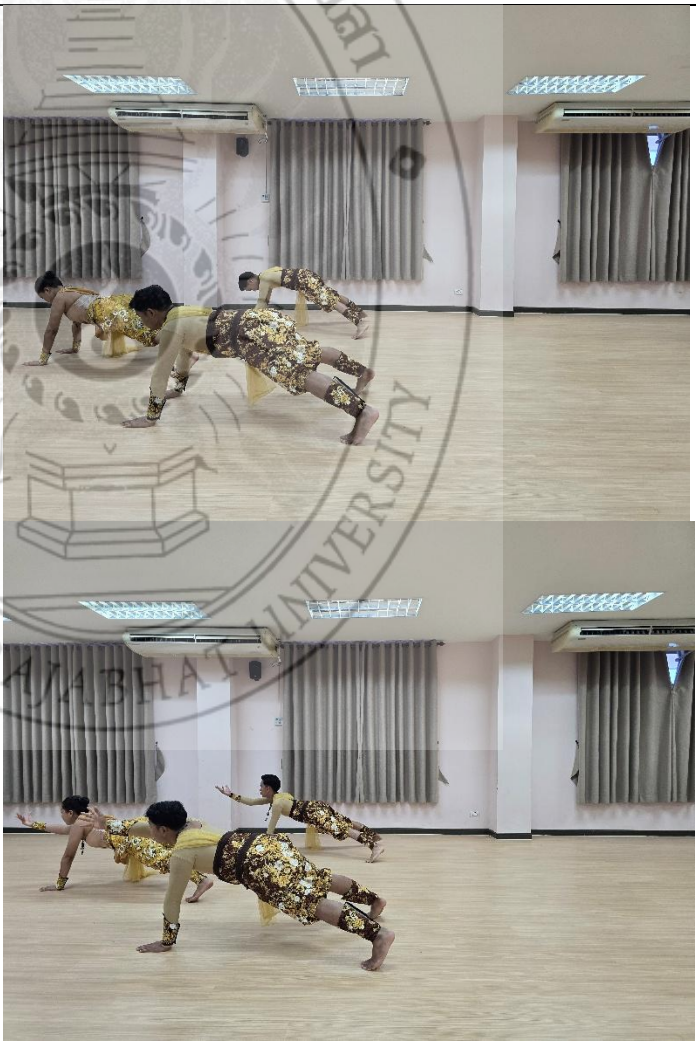
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
	ชนพื้นถิ่นชายออกเดินทาง สำรวจพื้นที่โดยรอบ ท่าที่ 3	
	ชนพื้นถิ่นชายออกเดินทาง สำรวจพื้นที่โดยรอบ ท่าที่ 4	

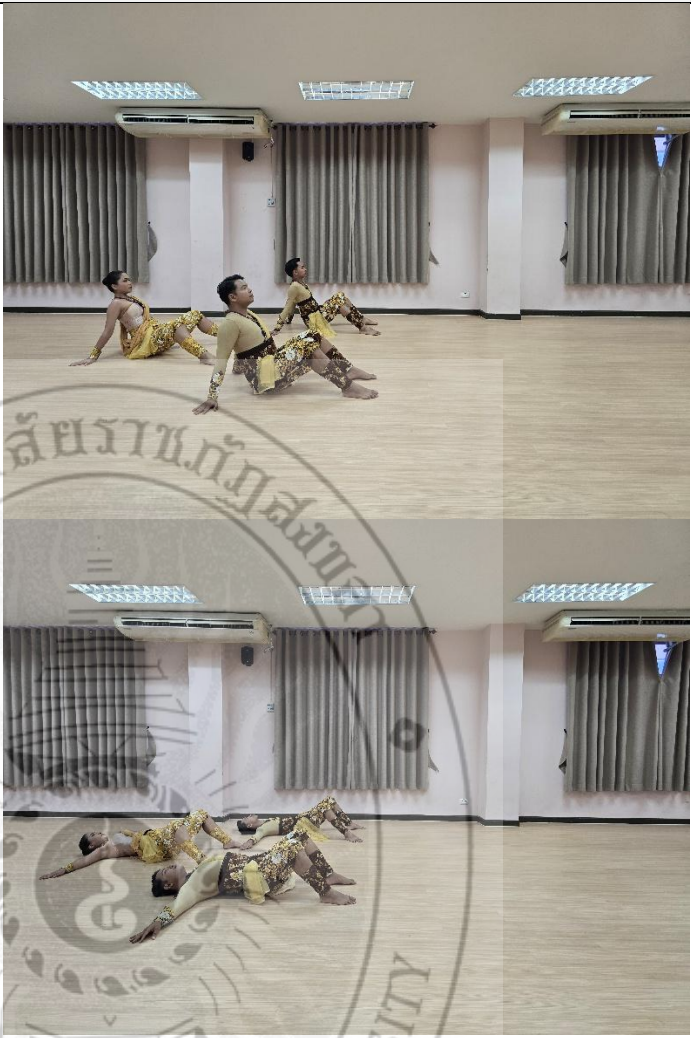
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
	ชนพื้นถิ่นชายออกเดินทาง สำรวจพื้นที่โดยรอบ ท่าที่ 5	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
2	ชนพื้นถิ่นหญิงติดตามออกมา ทั้งชายหญิงออกสำรวจพื้นที่แห่งหนึ่ง	
3	ชนพื้นถิ่นพบพื้นที่แห่งหนึ่ง ท่าที่ 1	

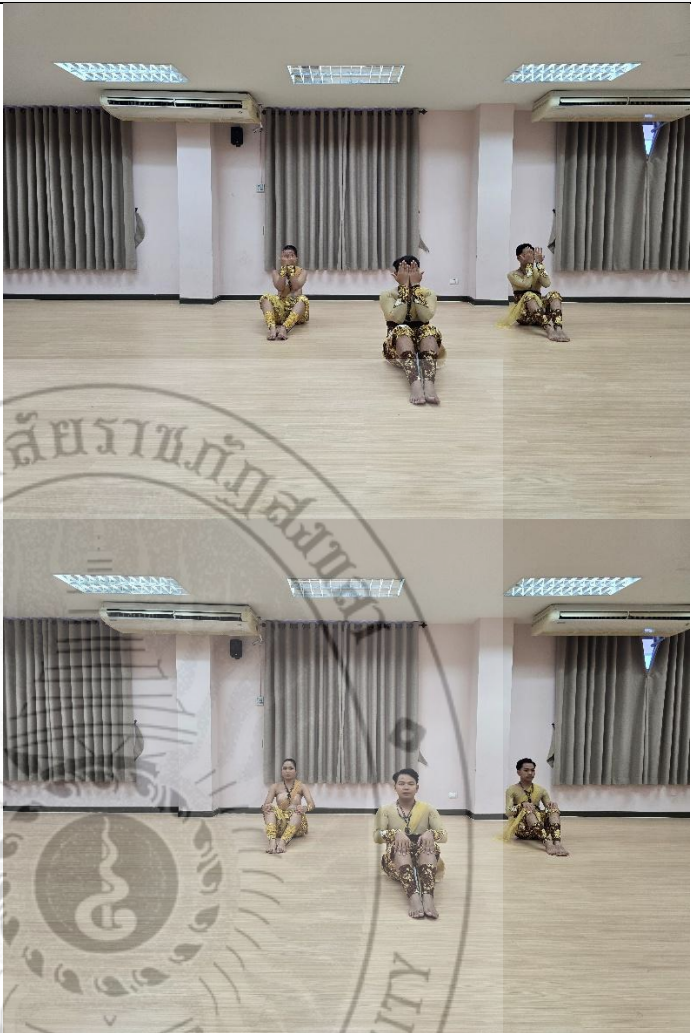
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
4	พื้นที่นั้นสูง	
5	สูงและชัน	

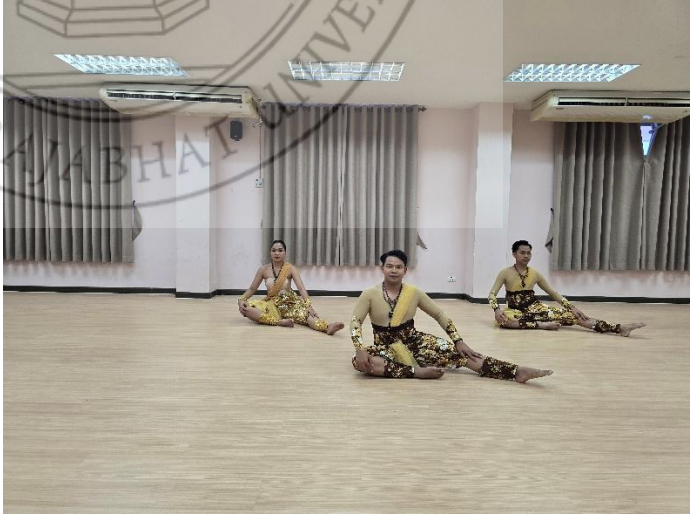
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
6	พื้นที่นั้นกว้าง	

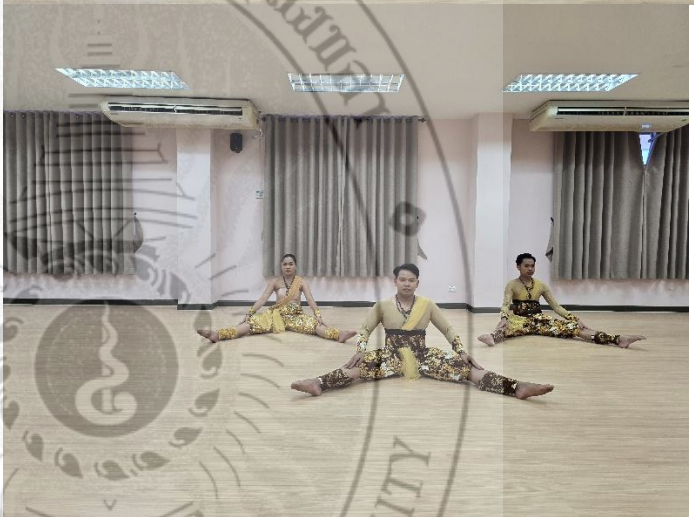
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
7	บางช่วงต้องหมอบตัวต่ำเพื่อผ่านไป	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
8	บางช่วงต้องหงายตัวเพื่อลอดผ่านไป	
9	บางช่วงต้องแอ่นตัวย่อต่ำเพื่อผ่านไป	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
10	บางช่วงต้องโหนเก้าอี้เพื่อผ่านไป	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
11	ชนพื้นถิ่นพบว่ามีจุดหนึ่งน่าสนใจ	
12	เมี่ยงมองขวา-ซ้าย	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
13	สำรวจสภาพพื้นดิน ด้วยเท้าขา-ซ้าย	

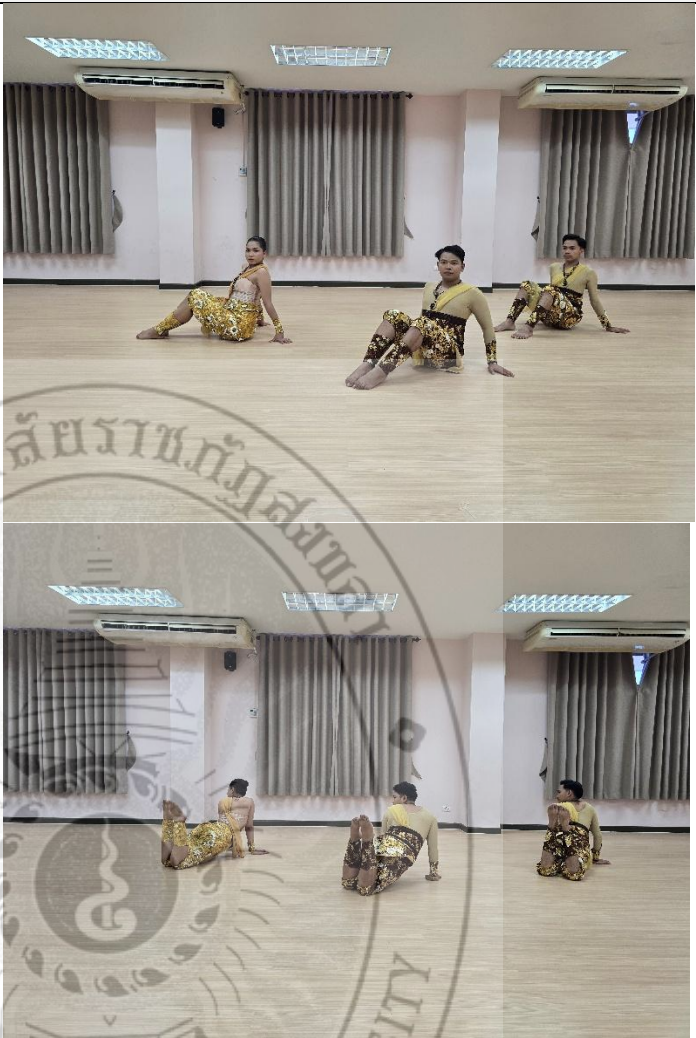
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
14	สำรวจสภาพพื้นดิน ด้วยเท้าทั้ง 2 ข้าง	
15	แหงนมองสำรวจความสูงของ ภูเขา	

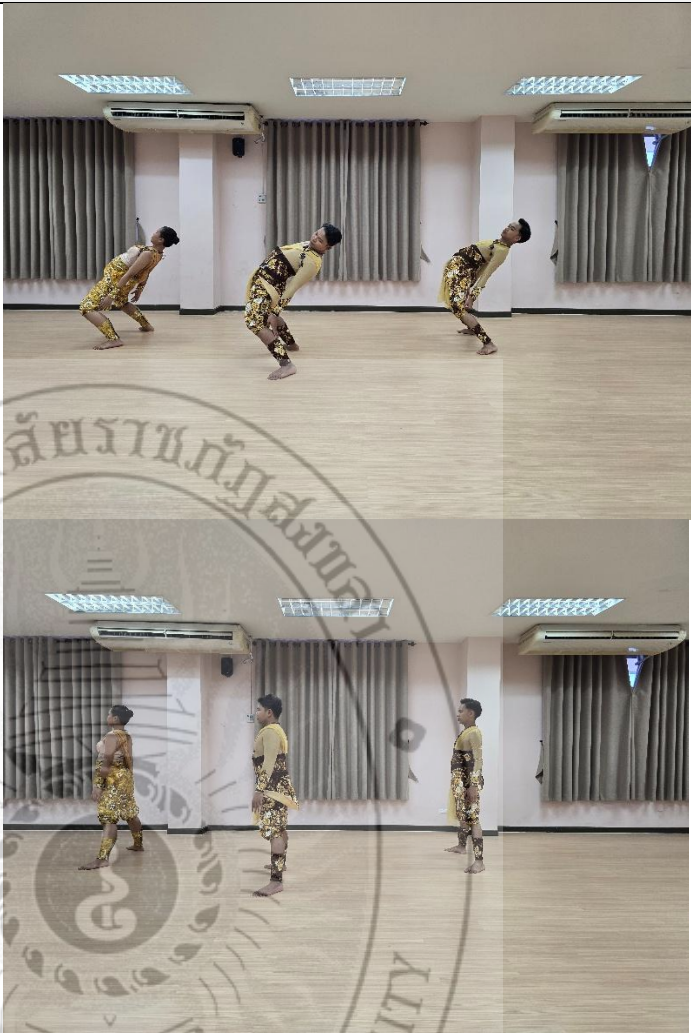
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
16	ลูก-ยี่น	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
17	สัมผัสหน้าหิน ท่าที่ 1	
18	สำรวจหน้าหินขวา-ซ้าย	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
19	จ้องมอง	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
20	ประหลาดใจ	
21	ลูก-ยีน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
22	รู้สึกถึงความกลวงด้านใน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
23	นางคำต่อตัวให้เป็นวงที่กลางด้านใน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
24	เดินสำรวจ	
25	ชนพื้นถิ่นใช้อาวุธกระแสนะภูเขาคือเป็นโพรงแคบ	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
26	ภายในเป็นถ้ำที่แบ่งเป็นห้อง ชนพื้นถิ่นสัมผัสผนังถ้ำ	
27	นางถ้ำเคลื่อนไหวรวดเร็วเพื่อ เตือนไม่ให้สัมผัสตน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
28	ชนพื้นถิ่นถืออาวุธเดินลึกเข้าไปในถ้ำ นางถ้ำแสดงพื้นผิวถ้ำที่ราบเรียบจากการทับถมของหินปูน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		 The image displays three sequential photographs of a Thai dance performance in a studio. The dancers are wearing traditional costumes, including yellow and blue outfits with elaborate headpieces. The background features a large circular logo of Songkhla Rajabhat University. The first photo shows the dancers in a line, facing away from the camera. The second photo shows them in a dynamic pose, holding long poles. The third photo shows them in a line, facing the camera.

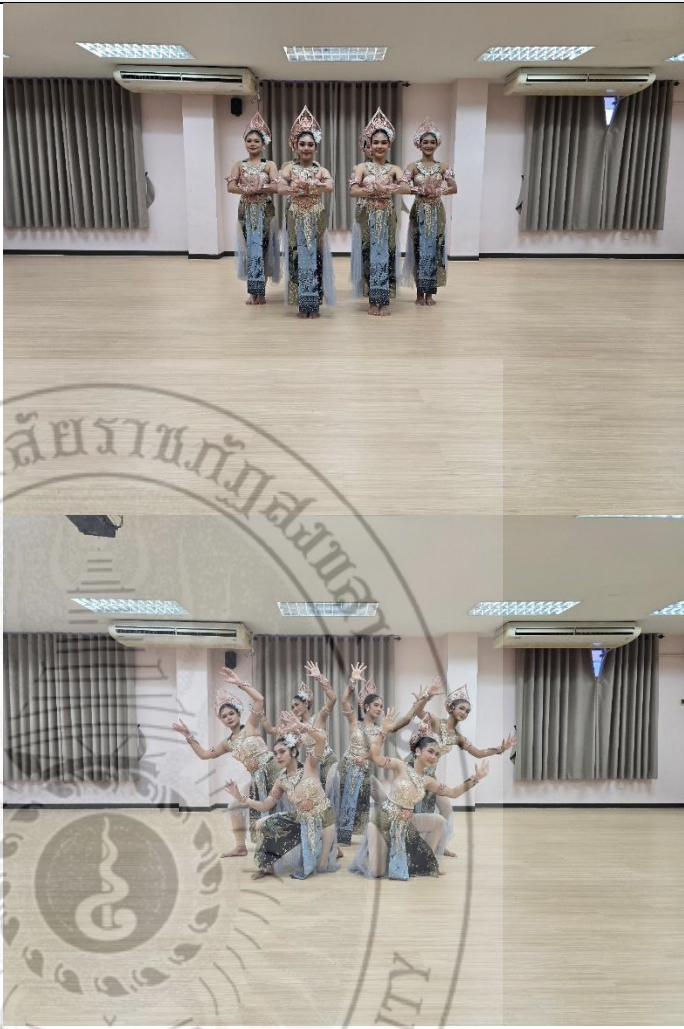
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
29	นางฉำเป่งแสงประกายเจ็ดจ้า	 The image displays three sequential photographs of a traditional Thai dance performance. The dancers are wearing elaborate costumes with long, flowing skirts and intricate headpieces. They are performing in a large, well-lit room with a wooden floor. The background shows a stage with curtains and a large circular logo of Songkhla Rajabhat University.

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
30	นางรำรวมตัว-ก่อตัวเป็นรูปโดม ศิลาเพชร	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
31	ก่อตัวทักบหมเป็นทำนบหินลานเพลิน	
32	หินงอกเป็นรูปปะการัง	
33	หินย้อยมีน้ำหยด	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
34	หินย้อยคล้ายม่านเพชร	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
35	หินน้ำไหล น้ำหยดลงบนหินจนเป็นแอ่งเล็ก	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
36	หिनอกเป็นรูปคล้ายบล็อกโคลี	
37	หिनอกหिनย้อยตรงจุดเดียวกันจนเป็นรูปคล้ายเสาคำสุริยัน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
38	ภายในถ้ำบางช่วงเดินได้สะดวก แต่ควรรระมัดระวัง	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
39	ภายในถ้ำมีลานกว้าง	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
40	ความงามของถ้ำชมได้ทั้งแนวเดียวกับสายตา มุมต่ำ และมุมสูง	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
41	หिनอกเป็นรูปหัวใจถ้ำ	
42	หिनอกเป็นรูปหัวพญานาค	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
43	ชนพื้นถิ่นเดินทางมาถึงลานแสงมรกต	
44	มีลำแสงที่ส่องจากด้านบนลงมา	

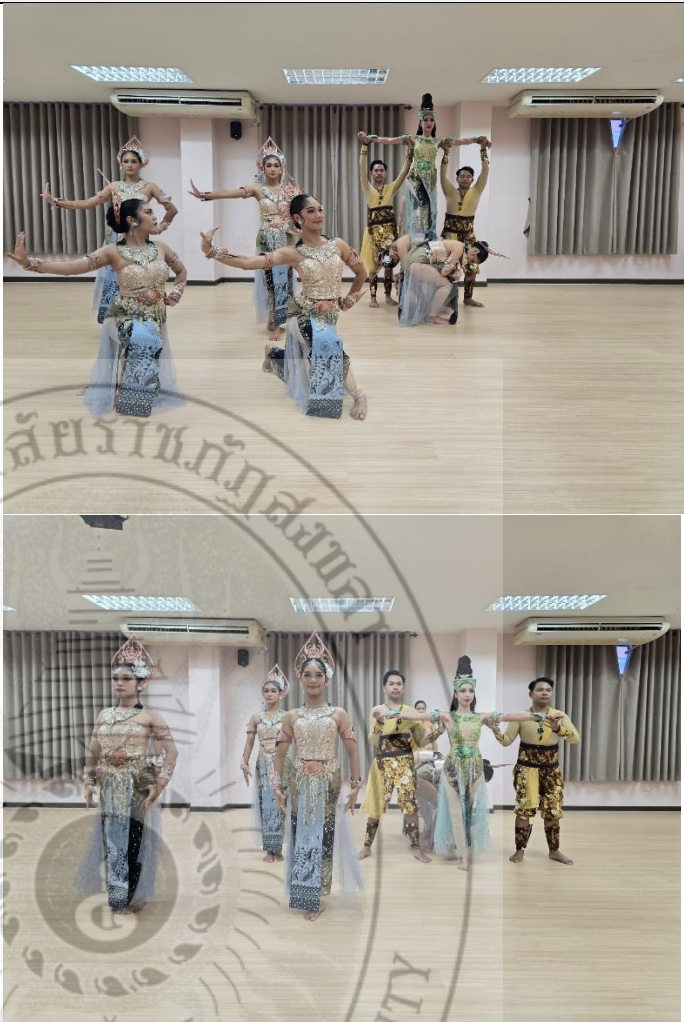
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
45	ชนพื้นถิ่นประหลาดใจกับ ปรากฏการณ์แสงมรกต	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
46	แสงมรกตส่องประกายไปทั่วลาน ถ้าที่มีหินงอกหินย้อย	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
47	จุดที่มีแสงส่องกระทบเป็นเนินดิน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
48	ปล่องแสงมรกตเรืองรอง	

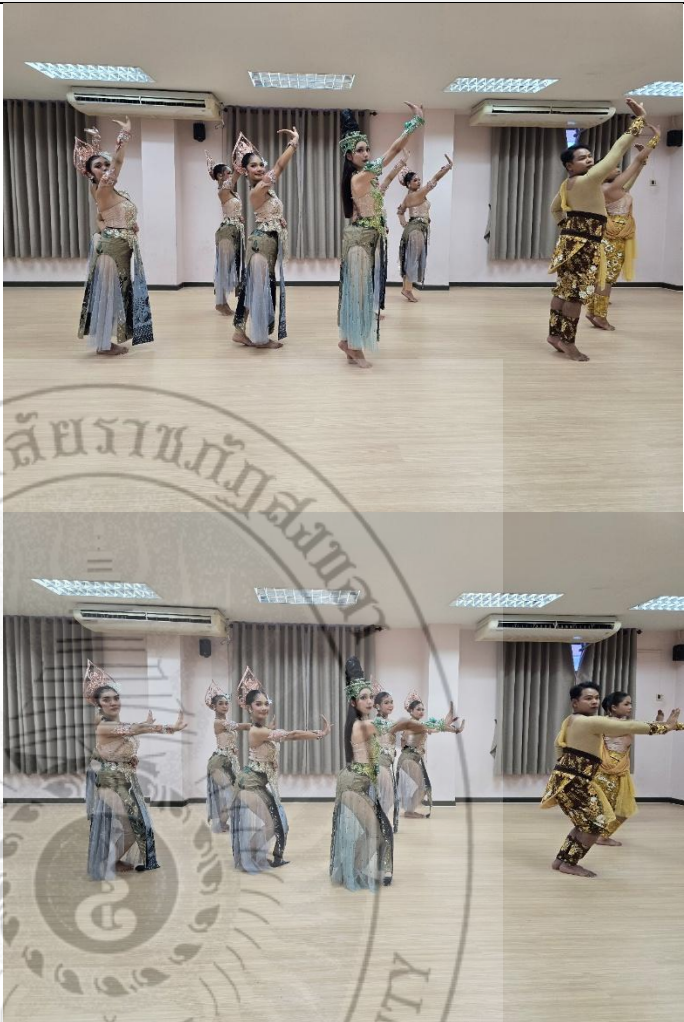
ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
49	ลำแสงแจ่มจ้า	
50	แสงมรกตทอดผ่านลงมา	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
51	แสงมรกตกระจายไปด้านซ้ายและขวา	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
52	แสงจากมุมสูงลงสู่พื้น ท่าที่ 1	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
	แสงจากมุมสูงลงสู่พื้น ท่าที่ 2	
	แสงจากมุมสูงลงสู่พื้น ท่าที่ 3	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
	แสงจากมุมสูงลงสู่พื้น ทาที่ 4	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
53	แสงจากมุมสูงลงสู่แนวหิน	
54	แสงมรกตที่กระจายไปทั่วห้อง	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
		
55	ส่องแสงมรกตลงมาจากด้านบน	

ที่	ความหมายที่สื่อ	ภาพท่าทาง
56	หินที่ไต่ระดับเหมือนพญานาค พันรอบแสงมรกต	

4.2 การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รายบุคคลและการระดมความคิดรายกลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน นักเทศก์ท้องถิ่น ผู้ประกอบการรายย่อย และผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของถ้ำภูผาเพชร ตลอดจนความต้องการของชุมชนเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดทำแผนประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล คณะผู้วิจัยวิเคราะห์แนวทางความเป็นไปได้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล สรุปได้ดังนี้

แนวทางในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น ควรใช้เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว 2 ประเภท คือ

4.2.1 สื่อออนไลน์

1) พัฒนาเว็บไซต์หลักของอุทยานธรณีสตูล โดยให้ข้อมูลทั่วไปอย่างละเอียดมากขึ้น แสดงแผนที่ที่ระบุเส้นทางการเดินทางที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ รวมถึงแสดงแผนที่เส้นทางการเดินเท้าสำรวจธรรมชาติในบริเวณอุทยานธรณี

2) ใช้โซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยม เช่น TikTok Facebook Instagram YouTube ฯลฯ โดยนำเสนอภาพถ่ายธรรมชาติ เน้นกิจกรรมเชิงนิเวศผจญภัย เปิดให้ลงทะเบียนออนไลน์เข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ทางธรณีช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์หรือวันหยุดต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่น-วัยทำงานที่มากับกลุ่มเพื่อน รวมถึงกลุ่มครอบครัวที่มีเด็กวัย 7 ขวบขึ้นไป

3) จัดทำแอปพลิเคชันนำเที่ยว เช่น Audio Guide 3 ภาษา (ไทย-อังกฤษ-จีน) รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองหลักคืออำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นบริเวณใกล้เคียงจังหวัดสตูล เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวแวะเที่ยวชมเมืองรองที่มีความพร้อมต่อไป

4) สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านการเล่าเรื่องจากบุคคล (Personal Storytelling) เผยแพร่ในรูปแบบการท่องเที่ยวเสมือนจริง Virtual Reality (VR) และรายการเสียง Podcast เพื่อกระตุ้นให้มาท่องเที่ยวในสถานที่จริง หรือหาซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน

4.2.2 สื่อออนไลน์

1) จัดทำโบรชัวร์ แผ่นพับ โปสเตอร์ จัดวางในบริเวณสนามบินภาคใต้ ได้แก่ หาดใหญ่ ภูเก็ต กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช เป็นต้น และจัดวางในโรงแรมระดับ 3-5 ดาวในภาคใต้

2) ออกบูธงาน Roadshow และงานส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักและคุ้นเคยกับแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ช่วยส่งเสริมให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น

3) จัดทำสารคดีสั้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย วิถีชีวิตของคนในชุมชนที่น่าสนใจ รวมถึงแนวคิดของปราชญ์ชาวบ้านที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติทางธรณีวิทยาโลก เผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์ และนิตยสารท่องเที่ยว

4) จัดกิจกรรมแข่งขันการเรียนรู้ Geo-Quiz ในห้างสรรพสินค้า หรือในบูธต่าง ๆ ซึ่งรางวัลบัตรฟรีเข้าเที่ยวชมอุทยานธรณีสตูล หรือมีส่วนลดค่าที่พักในบริเวณอุทยานธรณีสตูล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสร้างสรรคการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร เป็นงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรคการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร และเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล ขอบเขตครอบคลุมการสร้างสรรคการแสดงในเขตพื้นที่ถ้าภูผาเพชร อุทยานธรณีสตูล โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารหนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับประเด็นการสร้างสรรคการแสดง ถ้าภูผาเพชร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย และการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในลักษณะระดมความคิด เกี่ยวกับประเด็นประวัติความเป็นมาของถ้าภูผาเพชร ความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศบริเวณถ้าภูผาเพชรในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2557-2567) ข้อปฏิบัติที่ควรคำนึงถึงขณะเที่ยวชมถ้าภูผาเพชร และร่วมกำหนดรูปแบบการแสดงชุดถ้าภูผาเพชรที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์รายบุคคล แบบบันทึกการระดมความคิด แบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จากนั้นนำข้อมูลการค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์รวมถึงข้อสรุปในการระดมความคิดมารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสร้างสรรคการแสดงชุดถ้าภูผาเพชร ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างสรรคการแสดง 3 ขั้นตอนใหญ่ ได้แก่ 1) สร้างแรงบันดาลใจ/แนวคิด 2) เตรียมงาน และ 3) ลงมือทำงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 2 ประเด็น คือ การแสดงชุดถ้าภูผาเพชร และการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่า การแสดงชุดถ้าภูผาเพชรมีแนวคิดของการแสดงเริ่มต้นจากชนพื้นถิ่นมาค้นพบถ้าภูผาเพชร จึงได้เดินทางสำรวจถ้า ชนพื้นถิ่นจะเป็นผู้นำพาผู้ชมให้พบกับลักษณะของถ้าภูผาเพชรที่เรียงลำดับจากปากถ้ำไปยังห้องต่าง ๆ ภายในถ้ำ ซึ่งแต่ละห้องมีรูปแบบหินงอกหินย้อยเป็นรูปร่างต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่างกันออกไป ขณะเดียวกันชนพื้นถิ่นยังเป็นผู้สื่อสารถึงข้อควรปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้าภูผาเพชร จนกระทั่งถึงห้องที่อยู่ส่วนลึกสุดของถ้ำ พบปรากฏการณ์แสงแดดส่องผ่านปล่องเพดานถ้ำที่มีตะไคร่น้ำสีเขียวเกาะอยู่ แสงแดดลอดเข้ามาในช่วงเวลาที่เหมาะเจาะ ทำให้เกิดแสงสีเขียวมรกตกระทบหินงอกหินย้อยไปทั่วห้อง นำเสนอการแสดงด้วยนาฏยลักษณ์นาฏศิลป์ไทย ร้อยละ 40 นาฏศิลป์ร่วมสมัย ร้อยละ 40 และนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ร้อยละ 20 แบ่งการแสดงเป็น 3 ช่วง คือ 1) สำรวจ explore 2) เปล่งประกาย shine และ 3) แสงมรกต The emerald light ใช้ผู้แสดงทั้งหมด 12 คน จำแนกตามบทบาทเป็น 1) ชนพื้นถิ่น 3 คน 2) นางถ้ำ 8 คน และ 3) นางมรกต 1 คน ใช้เครื่องแต่งกายที่สอดคล้องกับบทบาทผู้แสดง จำแนกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) ชนพื้นถิ่นชาย-หญิง ชุดขาวปาร์ร่วมสมัยใช้ผ้าพื้นเมืองประจำถิ่น เครื่องประดับลูกปัดหิน 2) นางถ้ำ แต่งกายแบบไทยร่วมสมัย ใช้ผ้าลายดอกดาวนุ่บุดิงฟอสซิลสตูลสีหินปูน 2 เฉดสีตามที่ปรากฏในถ้ำ มีประกายแวววาว เครื่องประดับลายหินงอกหินย้อย แหวนด้วยเปลือกหอยฟอสซิล และ 3) สวมเครื่องแต่งกายแบบไทยร่วมสมัย สีเขียวมรกต มีประกายแวววาว ใช้ผ้าลายดอกดาวนุ่บุดิงฟอสซิล

ดิงฟอสซิลสตูลสีหินปูน 2 เฉดสีตามที่ปรากฏในถ้ำ เครื่องประดับลายหินงอกหินย้อย แซมด้วยเปลือกหอย ฟอสซิล ศิราภรณ์พัฒนาจากรูปแบบแม่พระธรณีบีบมวยผม ดนตรีประกอบเรียบเรียงโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเพิ่มเอฟเฟกต์เสียง (Sound effects) ตามนาฏยลักษณ์ที่ออกแบบไว้ และให้สอดคล้องกับท่าทางในการแสดงแต่ละช่วง ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 6-7 นาที ท่าทางในการแสดงจำแนกตามบทบาทของผู้แสดง สรุปได้ดังนี้ 1) ขนพันถิ่น มีท่าทางหลัก 6 ชุด ได้แก่ 1.1) สำรวจพื้นที่โดยรอบ มี 5 ท่า คือ เดิน นั่ง โหน ลาก ม้วน กระโดด 1.2) ท่าลอด มี 3 ท่า คือ ลอดคว่ำตัว ลอดหงายตัว ลอดแอ่นตัว 1.3) บอกเล่าลักษณะพื้นที่ 3 ลักษณะ คือ สูง ชัน กว้าง 1.4) สัมผัส สำรวจ ลูบ มี 3 ท่า 1.5) ลูก-ยีน มี 2 ท่าชุด คือ ลูกคว่ำตัว-ยีน ลูกหงายตัว-ยีน 1.6) มอง/จ้องมอง/เมียงมอง มี 3 ท่า 2) นางถ้ำ มีท่าทางหลัก 2 ลักษณะ ได้แก่ 2.1) ท่าทางที่เลียนแบบลักษณะถ้ำ มี 11 ชุด คือ ปากถ้ำ โคมศिलाเพชร ทำนบหินลานหิน เพลิน ปะการัง หินน้ำหยด ม่านเพชร หินน้ำไหล บล็อกโคลี่ เสาค้ำสุริยัน หัวใจถ้ำ หัวพญานาค 2.2) ท่าทางที่สื่อสารกับมนุษย์ มี 4 ชุด คือ เตือนไม่ให้สัมผัสตน เดินได้สะดวกแต่ควรระมัดระวัง มีลานกว้าง ความงามของถ้ำชมได้ในแนวสายตา มุมต่ำ และมุมสูง และ 3) นางมรกต มีท่าทางหลัก 5 ชุด ได้แก่ 3.1) จุดที่มีแสงส่องกระทบเป็นเนินดิน ลำแสงแจ่มจ้า แสงมรกตทอดผ่านลงมา แสงมรกตกระจายไปด้านซ้ายและขวา แสงจากมุมสูงลงสู่แนวหิน เมื่อนำท่าทางต่าง ๆ มาเชื่อมโยงร้อยเรียงเป็นการแสดง สรุปได้ว่ามีทั้งหมด 56 ท่า

การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล คณะผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ และการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล สัมภาษณ์รายบุคคลและการระดมความคิดรายกลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางการเป็นไปได้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูลให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น พบว่าควรใช้เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว 2 ประเภท ได้แก่ 1) สื่อออนไลน์ มี 4 วิธี คือ 1.1) พัฒนาเว็บไซต์หลักของอุทยานธรณีสตูล 1.2) ใช้โซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยม นำเสนอภาพถ่ายธรรมชาติ เน้นกิจกรรมเชิงนิเวศผจญภัย เปิดให้ลงทะเบียนออนไลน์เข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ทางธรณีช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือวันหยุดต่อเนื่อง 1.3) จัดทำแอปพลิเคชันนำเที่ยว Audio Guide 3 ภาษา (ไทย-อังกฤษ-จีน) รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่เข้ามาท่องเที่ยวในเมืองหลักให้แวะเที่ยวชมเมืองรองที่มีความพร้อมต่อไป 1.4) สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวผ่านการเล่าเรื่องจากบุคคล (Personal Storytelling) แบบ Virtual Reality (VR) และรายการเสียง Podcast เพื่อกระตุ้นให้มาท่องเที่ยวในสถานที่จริง หรือหาซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) สื่อออฟไลน์ มี 4 วิธี คือ 2.1) จัดทำโบรชัวร์ แผ่นพับ โปสเตอร์ จัดวางในบริเวณสนามบินและโรงแรมระดับ 3-5 ดาวในภาคใต้ 2.2) ออกบูธงาน Roadshow และงานส่งเสริมการท่องเที่ยวที่จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) อย่างต่อเนื่อง 2.3) จัดทำสารคดีสั้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผจญภัย วิถีชีวิตของคนในชุมชนที่น่าสนใจ รวมถึงแนวคิดของปราชญ์ชาวบ้านที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติทางธรณีวิทยาโลก เผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์และนิตยสารท่องเที่ยว 2.4) จัดกิจกรรมแข่งขันการเรียนรู้ Geo-Quiz ในห้างสรรพสินค้า หรือในบูธต่าง ๆ ซึ่งรางวัลบัตรฟรีเข้าเที่ยวชมอุทยานธรณีสตูล หรือมีส่วนลดค่าที่พักในบริเวณอุทยานธรณีสตูล เป็นต้น

5.2 อภิปรายผล

เมื่อคณะผู้วิจัยสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชรแล้วเสร็จตามขั้นตอนที่วางไว้ จะดำเนินการจัดลิขสิทธิ์และมอบสิทธิ์การใช้ประโยชน์ผลงานการสร้างสรรค์การแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยมีหน่วยงาน 5 หน่วยงาน ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (อบจ.สตูล)
- 2) อุทยานธรณีโลกสตูล Thailand Geoparks
- 3) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล
- 4) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล
- 5) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล

ภารกิจหลักของการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร มี 2 ประการ คือ

- 1) ใช้เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล โดยเฉพาะ “ถ้ำภูผาเพชร” ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่น และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
- 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำภูผาเพชร โดยใช้กลวิธี Soft Power ผ่านการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชร

แนวทางการนำการแสดงชุดถ้ำภูผาเพชรไปใช้ในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีสตูล สรุปได้ดังนี้

- 1) ใช้แสดงเปิดงานในการออกบูชงาน Roadshow และงานส่งเสริมการท่องเที่ยวต่าง ๆ
- 2) นำคลิปการแสดงทั้งหมดหรือบางส่วนมาใช้ในเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน
- 3) อัปโหลดคลิปการแสดงลงในแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวเสมือนจริง Virtual Reality (VR)
- 4) นำภาพการแสดงมาจัดทำโบรชัวร์ แผ่นพับ โปสเตอร์
- 5) เผยแพร่คลิปการแสดงหรือภาพการแสดงผ่านโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยม

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) ถ้ำภูผาเพชร เป็นเพียงส่วนหนึ่งในอุทยานธรณีสตูล ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเท่าที่ควร เช่น ถ้ำเลสเทโกดอน ถ้ำทะเล ถ้ำเจ็ดคต น้ำตกวังสายทอง ป่าหลุมยุบดึกดำบรรพ์ ปราสาทหินพันยอด สันหลังมังกร เขตข้ามเวลาเขาโต๊ะหยาง หาดทรายดำราไว อ่าวฟอสซิล เป็นต้น

2) อุทยานธรณีสตูลมีองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาอย่างเพียบพร้อม แต่ยังขาดการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ในลักษณะสร้างสรรค์การแสดงเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานธรณีสตูล